

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne branilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vprašanje obstoja naših vinogradnikov

Vesti z dežele tožijo, da je hudi mraz oškodoval vinograde v resnici še bolj, kakor se je domnevalo. To je za velik del slovenskega ljudstva strašna nesreča, saj je v gotovih delih Slovenije vno gradništvo edini vir dohodkov. Trpeli so, kar je razumljivo, najbolj žlahtne trte, dočim so nežlahtne, zlasti šmarnica ostale brez znatnejših poškodb.

Marsikje bodo spričo te katastrofe morali morda sploh opustiti vinogradništvo. A kaj naj na tisti zemlji, ki ni primerna za druge kulture, sadi sedaj ubogi kmetovalec? Sadije bi sicer najbolje uspevalo na tisti zemlji, a sadna drevesa ne zrastejo čez noč kakor tudi ne nova trta.

Uničene žlahtne trte pa ne pomenijo samo gospodarske škode in vprašanja, s čim se bo sedaj preživljalo prebivalstvo, ki mu je uničen glavni in morda edini vir dohodkov.

nego je to tudi vprašanje zdravstva, kajti sedaj se bo še bolj razpasla kultura nič vredne in zdravju škodljive šmarnice, ki je proti mrazu tako neobčutljiva.

Torej ne samo iz gospodarskih nego tudi iz zdravstvenih ozirov bo treba storiti vse, da se pomaga našim vinogradnikom zopet na noge. Ne sme se dopustiti, da bi se začelo zastrupljati naše ljudstvo s strupenim alkoholom, ki ga vsebujejo šmarnica in nekatere druge nežlahtne trte. Poleg pomoči države bo potrebna, kakor smo že zadnjič rekli, zlasti organizirana samopomoč. Kjer pa se da uvesti druga dobičkanosnejša kultura, naj se uvede, zlasti v primeru, da so vinogradi tako poškodovani, da za več let ni misliti na normalen donos. To bi pomenilo tudi olajšavo za ostale vinogradnike, ki so doslej s toliko težavo razpečavali svoje blago.

Huda zima je za nami

Nesigurnost vremenskih napovedi — Po hudi zimi bomo imeli baje zelo vroče poletje — Pomen Zalivskega toka

Letošnja nenavadno huda zima je postavila vremenoslovce zopet enkrat pošteno na laž. Niti eden je ni prerokoval. Iz čisto enostavnega vzroka, ker danes nismo še tako daleč, da bi mogli vreme s popolno sigurnostjo napovedati za nekaj dni, kaj šele za tedne ali mesece. Če bo vremenska služba izpopolnjena in bomo imeli mrežo vremenoslovskih postaj, ki si podajajo poročila preko vsega sveta, bo možno sigurneje prerokovati vreme kakor sedaj. Kako negotove so vse napovedi, se je pokazalo lani sredi decembra. Imeli smo teden dni suh mraz in tedaj je zapisalo več vremenoslovskih postaj, da bo to vreme trajno. No, in naslednjega dne je že zapihal jug in temperatura se je dvignila nad ničlo.

Pri silnem dotoku mraza s severa preko Rusije v Srednjo Evropo tekom februarja se ni bilo čuditi, da je mrzli val prodrl tudi v dežele, kamor po navadi ne pride, namreč v Italijo in Francijo. Izjeme so v teku let vedno mogoče. Tako je koncem 18. stoletja enkrat Sredozemsko morje zamrzovalo. Vidimo torej, da letošnja zima le še ni bila rekordna. Vremenske opazovalnice so bile zelo oprezne in niso mnogo prerokovale.

Imeli smo pač enkrat čisto celinsko zimo in po njej je pričakovati tudi čisto celinsko poletje, to se pravi silno vročino. Zelo mrzlo zimo in vroče poletje imajo običajno dežele, oddaljene od morja, kakor sta na primer srednja Rusija ali srednja Azija.

Dežele, ki so ob morju, pa imajo morsko podnebje, na primer Italija ali Francija, obe precej obdani od morja in izpostavljeni vlažnim, a toplim morskim vetrovom. Voda je namreč slaba prevodnica toplote; poleti se segreva počasneje in pozimi se shladi počasneje kakor suha zemlja. Morje je torej regulator temperature; poleti nekoliko hladi, pozimi nekoliko greje.

Zapadna Evropa ima pa poleg tega še naravno centralno kurjavo, to je zalivski tok, ki ne-

prestano vali množine tople vode iz Mehikanskega zaliva proti evropskemu zapadnemu obrežju. Le tako je mogoče razlagati, da je v Angliji in zapadnem delu Francije pozimi v primeri z našimi kraji prav prijetno toplo. Tako ima na primer Brest na skrajnem zapadu Francije povprečno letno temperaturo 11²⁰ C, dočim ima na isti zemljepisni širini ležeči Nancy le 9¹⁰ C. Še norveško obalo greje zalivski tok. Če bi se ta tok iz kateregakoli vzroka usmeril drugam in ne bi več oblival zapadne Evrope, bi tam letna toplota padla za 2 do 3⁰ C, kar bi imelo velike posledice. Poznalo bi se to najbolj občutno pri rastlinstvu.

«Američani so nam zaprli zalivski tok! Dol z Ameriko!» tako je kričal, kakor poročajo pariški listi, pijan Parižan na pustno nedeljo ponoči po ulicah. Alkohol in silni mraz sta mu stopila v glavo in policija ga je morala gnati v luknjo, kjer je imel dovolj časa, da je proučeval pomen zalivskega toka.

Nas zalivski tok ne zanima toliko. Vsekakor pa moramo reči, da ga je letos premagala polarna zima. Zaman je valil svoje toplo vodovje iz vroče Mehike. Sedaj je huda zima že za nami in upajmo, da nam na pomlad ne bo vreme več nagajalo.

Prosveta in zdravstvo v Poljanski dolini

Gorenja vas, marca.

O ljudski prosvetljenosti in zdravstvenem stanju je prinesla predzadnja «Domovina» članek, v katerem spodbuja ljudstvo in posebno še bralce «Domovine» k samoizobrazbi in večjemu uvaževanju zdravstvenih načel, kar mora vsak človek odobravati. Pa naj bo dovoljeno, da izpregovorimo nekaj besed tudi glede prosvetlje-

nosti, napredka in zdravstvenega stanja v naši Poljanski dolini.

Lahko z vso odločnostjo trdimo, da je v tem oziru zabeležiti baš v naši dolini zadnjih desetletij silno velik napredek. Naši kmetovalci gredo, kar se tiče kmetijstva, s časom naprej. Imajo po večini moderno kmetijsko orodje, zlasti železne pluge. Starega, neokretnega lesenega pluga skoraj ne dobiš več. Vsak kmetovalec ima svojo slamoreznicu in po večini tudi mlatilnice. Gnojnice se ne pretaka več po potih, ampak imajo naši kmetovalci skoro povsod tik hlevov za to primerne cemetne jame. Nekdanji zaduhli in temni hlevi so se umaknili velikim, svetlim in zračnim. Živina v njih je čista.

Tudi človeška bivališča postajajo lepša. Nekdanje lesene, temne in tesne bajte so se večinoma umaknile lepim, svetlim in ličnim hišam. To pa ne samo v dolini ob cesti, ampak tudi po gričih, kjer se dobe prav lepi domovi. Pa niso hiše lične le na zunaj, tudi v notranjosti vladata snaga in red. Tla, klopi in druga oprava se pogosto čistijo. V mnogih vaseh imajo svoje vodovode, kar prihrani gospodinjam mnogo težkega dela in časa, zraven tega pa je taka voda bolj zdrava. Po dolini imajo že skoro povsod električno razsvetljavo.

V teh domovih stanuje čvrst, zdrav rod, kar potrjuje že to, da je v dolini preteklo leto skoro za polovico manj ljudi umrlo kakor se jih je rodilo. Tudi doživljajo ljudje sedaj višjo starost kakor nekdanj. Osemdesetletniki niso več redki. Da je tako, je pripisati gotovo tudi boljši pripravi jedi. Gospodinje znajo hraniti, četudi preprosto, vendar boljše pripravljati kakor so jo znale njihove matere. Saj je pa tudi že prav lepo število deklet v dolini dovršilo gospodinske tečaje. Tudi pitje alkoholnih pijač je vedno zmernejše. Tu ne vidiš, da bi si fantje naročili v gostilni steklenico žganja. Tega se sramujejo. Res prav malo že imamo po naših vaseh pravih alkoholikov. Pri nas ni več takšnih pobojev kakor so bili v prejšnjih časih.

Vse to je posledica napredovanja prosvetljenosti našega ljudstva. Naši kmetje zelo mnogo čitajo. Lepo število «Jutra» pride vsak dan v dolino, vsak teden še mnogo večje število «Domovine». Poleg teh listov je prav lepo število članov Vodnikove družbe. Tudi drugega dobrega štiva nam ne manjka. Razen tega imamo v dolini prosvetna društva. Predvsem naj omenimo Sokola, ki nudi članom telesno in duševno vzgojo.

Pred tremi desetletji smo imeli še dokaj nepismenih, a danes so takšni že skoro bele vrane. Mladi rod je ves pismen. Otroci, ki še ne hodijo v šolo, že znajo brati, ker se naučijo od bratcev in sester, ki obiskujejo šolo. Šole, pred desetletji v dolini še tako redke, so danes razširjene in nove ustanovljene, z lepimi, modernimi stavbami.

Tako smo se malo pohvalili in mislimo, da imamo pravico do samohvale. Storimo pa to le zato, da malo vzbudimo tudi kraje, ki zaostajajo za nami.

Politični pregled

Svet Društva narodov, ki je zasedal te dni v Ženevi je sprejel predlog,

da se razprava o manjšinskem vprašanju odgodi

na poletno zasedanje. V splošnem je prevladovalo mišljenje, da se mora vprašanje pravic narodnostnih manjšin v posameznih državah rešiti pošteno in pravično. Zlasti francoski zunanji minister Briand je poudarjal, da so pravice manjšin svete, vendar pa manjšine ne smejo hujskati proti lastni državi.

Kakor poročajo časopisi, je reparacijska komisija v Parizu

odklonila odgoditev bolgarskih reparacij

In sklenila, da mora Bolgarija plačati prvi obrok vojne odškodnine sicer malo pozneje, kakor je bilo določeno, drugega pa z dnem došpelosti. Bolgarska vlada še skuša doseči ugodnejšo rešitev tega vprašanja, ker se zaradi lanske potresne katastrofe nahaja v denarnih neprilikah.

Iz Beograda javljajo, da se

konferenca med Jugoslavijo in Bolgarsko bliža koncu.

Rešujejo se na tej konferenci, kakor smo že poročali, obmejna vprašanja med obema državama, tako o obmejnem prometu, dvolastništvu in drugem. Posvetovanja potekajo povoljno.

V naši državi ni posebnih dogodkov. Izdelujejo in pregledujejo se razni novi zakonski načrti. Med drugimi je sestavljen

načrt novega vinskega zakona.

Izdelan v ministrstvu za kmetijstvo in vode. Zakon stremi za izboljšanjem kakovosti domačih vin. V zakonskem načrtu se določajo stroge kazni za proizvajanje umetnega vina.

Ameriška republika Mehika se ne more umiriti. Nedavno

se je uprla mehiška klerikalna opozicija proti svobodnomiselni vladi

ter zbrala veliko število nezadovoljnih, ki so hoteli z orožjem vreči svobodnomiselni režim. Uporniki so zasedli že več mest in je bilo nevarno, da vržejo vlado. Vladne čete, podpirane od Zedinjenih držav, so začele z odločnimi napadi ter premagale upornike. Kakor se uradno poroča, je

upor v mestu Vera Cruzu popolnoma udušen.

Uporniški general Villareal je bil prijet in takoj ustreljen. General Avuera je pobegnil. Zadnji ostanki upornikov se drže še na severu, kamor je general Calles, ki je vrhovni poveljnik vladnih čet, vrget 20.000 mož. Revolucija v Mehiki bo v nekaj dneh popolnoma udušena.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Naša občina je v zadnjem času precej izgubila. Najprvo so ji odvzeli sresko poglavarstvo in ga premestili v Dolenji Logatec. Potem je prišla na vrsto davčna uprava, ki se ima izseliti 1. maja. Končno hočejo tudi pošto spremeniti v pogodbeno. — Dopis od prejšnjega tedna je treba popraviti v toliko, da davčna uprava svojih uradnih prostorov v občinski hiši ni imela zastoj na razpolago, ampak skoro zastoj, to se pravi za malenkostno najemnino. — Zaradi spremembe naše pošte iz države v pogodbeno je županstvo napravilo opozorilo na pošto ravnateljstvo, sklicujoč se na važnost redne poštne uprave ob državni meji, na sedežu oblastev in uradov in pri tako velikem prometu (okrog 30.000 vpisanih enot in pol milijona izplačil na leto).

BOŠTANJ OB SAVI. V nedeljo se je vršil redni občni zbor gasilnega društva. Društvo je vendar enkrat zlezlo iz dolgov ter ima v potrebnem gasilnem orodju in godbenih instrumentih skoro 50.000 Din vreden inventar. Ponovno je bilo sproženo vprašanje zidanja Gasilnega doma, kar želimo, da bi bilo vsaj v tem letu uresničeno. — V torek 12. t. m. je bil zaključen dobro obiskani 14dnevni tečaj za šivanje in vezenje, ki ga je priredila družba za prodajo Singerjevih šivalnih strojev iz Ljubljane. Ob tej priliki je družba

prodala sedem šivalnih strojev, s čimer je napravil za naš kraj razmeroma dobro kupčijo. — Prihodnji petek 22. t. m. bo priredila tukajšnja podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva enodneven sadjarski tečaj. Voditelja tečaja nam bo poslalo društvo iz Ljubljane. Praktično bodo vadili cepljenje, precepljanje, sajenje, gojenje drevja itd. Vsem, ki se imajo priliko pečati s sadjarstvom, se najtopleje priporoča obisk tega tečaja.

ADLEŠIČE. Naša Bela Krajina se vzbuja iz predolgega zimskega spanja. Starka zima, ki je nam kmetom kakor tudi mlinarjem in žagarjem ob tekočih vodah prizadejala ogromno škodo s svojimi ledenimi plaščem, je prisiljena vzeti slovo. Tako dolge in hude zime ne pomnijo naši stari ljudje. Sedaj ob skopnitvi snega bo pa vse polno dela v vinogradih, na polju in v hostah. — Omemiti še moramo, da imamo načrt za boljšo zvezo s Hrvaško med Podbrezjem in Mržljaki. Gre za prevozni brod. Glede na trgovino je prepotrebno, da imamo v doglednem času dobro prekovodno zvezo v belokranjskem zakotju s sosednjo Hrvaško. Pozdravlja vse zavedne bralce «Domovine»

N. S.
GOTOVLJE. (Smrtna kosa.) V Gotovljah je 10. t. m. preminul po kratki bolniški upravičeni v pok. g. Franc Brinar, star 64 let. Blagopokojnik je bil odličen šolnik, ki ni samo dobro učil in vzgajal mladine, temveč je tudi odraslim nudil prosvetno in gospodarsko vzpodbudo in pomoč. Ljudstvo, med katerim je služboval, ga bo ohranilo v hvaležnem in častnem spominu!

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo pripravlja za belo nedeljo ljudsko igro «Prišega ob polnoči». Po igri zabava s plesom. — V nedeljo 5. maja bo na sporedu proslava petletnice otvoritve Društvenega doma. Velika tombola Društvenega doma bo tudi letos na angelsko nedeljo. Ta nedelja je vsako leto določena za tombolo ter blagovolijo druga društva to vpoštevati.

MALA NEDELJA. Podružnica Kmetijske družbe za Slovenijo bo v nedeljo 17. t. m. priredila v Društvenem domu dve zelo poučni predavanji o važnih kmetijsko-gospodarskih problemih sedanje dobe. Predavanji bo pojasnjeval film z lepimi slikami. Predaval bo ravnatelj Kmetijske družbe g. inž. Rado Lah iz Ljubljane.

Soteščan:

Grob ob zvoniku

(Povest iz sedanjosti.)

(Dalje)

V takem prijateljskem pogovoru ju je zalotil Gornik, ki je neslišno prilezel izza ogle. Bila sta neprijetno iznenadena, brž sta izpustila roki in prenehala šepetati.

«Ali sta vidva ali nista?» je v znak začudenja široko zazijal.

«Pa niste hudi? Prišel sem mimo in prisedel, se je Ivan naglo opravičil.

«Zakaj naj bom hud? Saj se redkokdaj oglasiš. Sploh te menda do danes še ni bilo pri nas, ako se ne motim.»

«Res ne utegnem. Sam sem za vsako delo.»

«Fant, ti si neumen. Kdor ima količkaj pameti, si ti posmehuje.»

«Zakaj?» Ivan je slutil, kaj mu bo povedal, a se je nalašč nekoliko začudil. Njegov vprašujoči pogled je obstal nepremično na njegovem obrazu.

«Zato, ker si vrget knjige v koruzo», je govoril prepričevalno. «Lahko bi bil imeniten gospod: profesor, zdravnik, advokat. Tako pa si slekel suknjo in zavihal rokave. Kdo drug bi ne bil tega storil na tvojem mestu.»

«Kaj pa sem hotel. Dom potrebuje gospodarja, mati ne zmoroje tolikega bremena.»

«Hlapca naj bi najela. Fant, ti ne veš, kaj se pravi nositi težo gospodarstva. V potu

obraza boš jedel kruh — truden, lačen in umazan. Gospodje nosijo bele rokavice, visoke klobuke in zlikano obleko. Advokat ti napiše pismo, pa zasluži v pol ure več kot boš ti ves teden.»

«Knjig in učenja sem bil že do grla naveličan.»

«Ali nisi imel veselja? Človek se mora žrtvovati, ako hoče biti nekaj več kot smo mi, seljaki. «Stoparjev gospod» bi ti bili rekli in smekali klobuke. Kdor je stanoviten, vse doseže. Naš gospod župnik so bili lani še kaplan, letos so že župnik in čez nekaj let bodo dekan in morda še celo kanonik. Kdor kaj zna, ga pomikajo od stopnje do stopnje, vedno naprej in navzgor. Kmet pa je čez 50 let to, kar je danes.»

«Vsak stan ima svoje težave!» je vzdihnil Ivan, naveličan praznega modrovanja. Tudi Minki je presedalo; rada bi bila pomagala Ivanu, a se ni hotela vmešavati. Kmalu je nekam odšla, kar je očeta vidno vradostilo.

«Fant, ako si pameten, poberi knjige in to pobriši nazaj», mu je prigovarjal. «Še imaš priložnost.»

«Materi ne morem pustiti», mu je ugovarjal.

«Pa jo boš le zapustil. Drugo leto odideš k vojakom.»

«Tistih devet mesecev bodo že prebili.»

«Ako nadaljuješ učenje, bi ti vojaščino preložili.»

Čim prej odslužim, tem bolje. Čemu bi odlašal.

Gornik se je trudil na vse načine, da bi mu pristudil kmetijstvo ter ga ogrel za šolo.

Ivan se mu je že naveličal odgovarjati. Včasih mu je le še odkimal ali prikimal, kadar je hotel pritrditi. Pri vsem tem je opazil, da se sosed očetove smrti namenoma izogiba. Dvakrat sta že prišla do usodnega dogodka, a vselej se mu je izmuznil in našel kako drugo zadevo.

Ivan mu ni odnehal. Pogledati mu je hotel v srce in slišati njegovo mnenje. Prijel ga je tako, da mu ni mogel ubežati.

«Ako bi oče živeli, bi se izšolal», je nadaljeval po kratkem molku. «Tako pa ...»

«Zdaj ti je laže», mu je dokazoval. «Kakor hočeš, tako se mora zgoditi.»

«Oče je le oče!» je vzdihnil in pristavil: «Kdo ve, kaj jih je tako nenadoma doletelo?»

«Nič drugega kakor smrt», je zagodrnjal nejevoljen, ker je moral nekaj odgovoriti.

Ampak taka smrt! Zvečer zdravi, jutraj mrtvi ... Gornik, vi ste izkušeni in razsodni — kaj mislite o taki smrti?»

«Pravijo, da ga je zadela kap, ali pa se mu je utrgala kaka žila.»

«Oboje je mogoče, vendar ...»

«Zakaj?» Gornik je obmolknil in prebledel. Poznalo se mu je kako išče poti iz zadrege.

«Tisto noč so videli menda nekoga pod kozolcem», ga je Ivan sumljivo pogledal.

«Klopova čarovnica je slišala spomin», je zaničljivo odvrnil. «Kdo ve, ali je sploh šla mimo kozolca? V tisti viharji noči — jaz ji ne verjamem.»

«Zanimivo bi bilo dognati ...»

«Hm, zato je treba časa in znanja. Pogorci nismo za kaj takega rojeni.»

Glede na kritičen položaj, v katerem se nahaja naše kmetijstvo, je sedaj za kmeta vsestranska izobrazba bolj potrebna kakor v katerikoli prejšnji dobi. Zato vlada v vrstah tukajšnjega ljudstva za ti predavanji veliko zanimanje. Predavanji bosta brez vstopnine, prvo takoj po rani sv. maši, drugo pa po večernicah. Vabljeni so vsi, moški in ženske, staro in mlado.

KLJUČAROVCI PRI ORMOŽU. (Smrt na kosa). V preteklem tednu sta v naši vasi umrli obče spoštovani stari gospodinji Apolonija Rajhova in Terezija Štuhčeva. Obe sta sosedki in obe sta umrli na en dan in ob isti uri, nakar sta obe imeli tudi skupen pogreb, ki se ga je udeležilo veliko število ljudi kljub mrazu in slabi poti. Bili sta dobro zapisani v srcih siromakov. Siromak ni nikdar odšel praznih rok od teh blagih duš. Naj počivata v miru in naj jima ostane ohranjen hvaležen spomin!

LOPERČICE PRI CRMOŽU. Tukajšnje gasilno društvo si je nabavilo novo motorno brizgalno. Blagoslovitev se je izvršila zelo slovesno že lani. Brizgalna ni bila takoj plačana. Članstvo z odborom se je zelo trudilo, da čimprej poravnata dolg. Dne 17. februarja t. l. se je vršil občni zbor društva. Načelstvo je razveselilo svoje člane s prijetno novico, da je brizgalna skoro plačana. Članstvo je vzelo poročilo z odobravanjem na znanje. Da se je mogel dolg tako hitro poravnati, gre zahvala agilnemu članstvu, ormoškimi denarnim zavodom in vsem prijateljem gasilnega društva, ki so ga denarno podprli. Posebna zahvala pa pripada domačim vaščanom, ki so se pri pobiranju podpor pokazali zelo darežljivi in požrtvovalni. S svojim nesebičnim delom bo društvo skušalo povrniti vse dobrote. Na pomoč!

P.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NAPRAVA NOVIH TRAVNIKOV.

Na uspešno pridelovanje krme nam je polagati čim dalje večjo važnost. V to nas silijo redno pomanjkanje krme in velika važnost živinoreje za napredek našega gospodarstva. Po naših njivah in travnikih si moramo kolikor mogoče za-

gotoviti dobre letine na krmi. Deloma se da to doseči s pravilnim gnojenjem in dobrim obdelovanjem, deloma pa z zadostnim pridelovanjem detelj in drugih krmskih rastlin.

Danes ne moremo odobravati, če se puste stara in napol obrasla deteljišča za travnike. Po takih prostorih je košnja nezadostna in premalo vredna. Vsako zemljišče mora biti tako obdelano, da lahko računamo na poln pridelek. To velja posebno tudi za travnike, ki bi lahko dajali obrednih letinah vse boljše pridelke kakor jih imamo danes.

Dober travnik ima to veliko vrednost, da nam daje stalne košnje brez posebnega obdelovanja, in krmo, ki je naši živini najbolj prikladna in najbolj zdrava. Opešane travnike, ki jih je pri nas več kot dosti, kaže zaradi tega obnoviti, posebno v njivskih legah.

Za obnovo travnika ali za napravo novega travnika, kar je vseeno, je treba obdelane in vgnojene zemlje. Če hočemo obstoječ travnik obnoviti, ga moramo najprej preorati in skozi dve leti obdelati za njivo, da se med tem časom slaba ruša zatere, zemlja pa zrahlja in vgnoji. Šele na to ga obsejemo s pripravno mešanico trav in detelj. Taka semena v pripravnih mešanicah ali pa tudi vsako zase, se dobe tudi pri kmetijski družbi v Ljubljani. Če je njiva za setev travnika pripravljena, jo obsejamo najprej z ovsem kot varstveno rastlino, in sicer po surovih brazdah, ki smo jih vrezali že na jesen. Ko je oves zagrnjen in njiva s travo poravnana, je posejati travna in deteljna semena, in sicer v skupni mešanici, kateri je dobro primešati tudi drobne prsti, ali pa posebej deteljna in posebej travna semena, da je vsa razdelitev kolikor mogoče enakomerna in pravilna. Vso to posetev je zavleči nazadnje z njivsko vlačo ali z narobe obrnjeno travniško brano ali pa z navadno leseno brano, v katero vpletemo trnjevih vej, da dela bolj površno, kajti drobnega travnega semena ne smemo spraviti pregloboko v zemljo, ampak zadostuje, da ga prav pri vrhu pomešamo z zemljo in če mogoče še povaljamo.

Setev mora biti dosti gosta, zato je vzeti zmeraj več semena kakor bi ga bilo sicer potrebno. To zahteva previdnost, ker nam vsako zrnje ne izkali in ne izide. Za eno oralo računamo po 30 kg semena, in sicer 5 do 6 kg deteljnega semena in 24 do 25 kg travnega semena.

Oves naj varuje mlado setev trav in detelj pred solncem in plevelom. Ko pa požene v latje, ga je pokositi in porabiti za zeleno krmo, ker bi nam sicer delal škodo, če bi ga dalje pustili.

ODBIRANJE PLEMENSKIH KOKOŠI.

Za rejo plemenskih kokoši je treba imeti predvsem dobrega petelina. Petelin prenaša svoje lastnosti na ves svoj zarod, zato je važno, da je res dober plemenjak. On mora biti predvsem dobrega rodu. Izvirati mora od dobre jajčarice. Odlikovati se mora pa tudi po vseh drugih svojih lastnostih in po vnanosti. Petelin mora biti živahne narave, čuječ in pozoren, isker, in zvest svoji družini. Naj je ponosne postave in zastavno rasti, širokih prsi, košatega vratu, širokega hrbita in ravnih nog. Napačno je, če je petelin šibkih in visokih nog, ki so v kolenih bolj stisnjen. Prav tako je napačno, če je ozkih prsi in slabotnega života. Po deželi se vidi še mnogo slabih živali, ki bi jih bilo treba nadomestiti z boljšimi! Petelin mora biti tudi plodovit. Zaradi tega mu ne smemo prideliti preveč kokoši. Pri naših domačih in štajerskih kokoših mu lahko dodelimo po 10 do 12 kokoši, več pa ne; pri težjih živalih pa samo po 8. Paziti je tudi na to, da ni v bližnji krvni sorodnosti do kur. Da se to ne zgodi, je s petelinom bolj pogostoma menjavati, na ta način, da ga dobimo iz kake sosednje reje, ki ni z našo v nobenem sorodu. S krvnim sorodstvom opeša kri, pri tem pa trpita plodovitost in nesnost.

Če je petelin res dober plemenjak, ga je obdržati tudi po dve leti za pleme, ne pa, kakor je pri nas navada, da ga navadno že za Veliko noč zakoljemo in pojemo.

Kakor pri petelinu, tako moramo tudi pri kokoših gledati na to, da so dobre za užitek in da so predvsem dobre jajčarice. Take kokoši si vzgojimo najlaže sami, ako odbiramo jajca za valenje od najboljših jajčaric in ako podpiramo vso rejo z dobrim krmljenjem in pozorno strežbo. Če nimamo sami dobrih jajčaric, preskrbeti si jih moramo iz zanesljivih rok. Dobra plemenska kokoš mora biti dobrega rodu, krepkega zdravja, dobrih lastnosti in primerne vnanosti. Njena odpornost se mora poznati že pri piščetih, ki ne smejo biti mehkužna in tako občutljiva, da jim vsaka sapa škoduje, kakor vidimo pri raznih tujih pasmah. Tudi kokoši naj so živahne narave,

«Prav imate.» Ivan se je poslovil in krenil proti domu. Prvi poskus se mu je obnesel, našel je pravo sled, čeprav je še daleč do smotra. «Počasi in previdno!» je ponovil svoje geslo. Tam, kjer je nehal, mora drugič oprezno nadaljevati.

VI.

Na Gornikovem vrtu, nekaj korakov od hiše je stal lesen ulnjak, obrnjen proti jutranjemu solncu. Predeljen je bil v dva dela: polovico so zavzemali panji za čebel, na drugi strani pa je stala postelj, pritrjena na steno. Vrata so se zapirala znotraj z močnim zapahom.

Tisti večer po Ivanovem odhodu je bil Gornik silno potr in zamišljen. «Zakaj je toliko govoril o očetovi smrti?» mu je neprestano rojilo po glavi. «In kako sumljivo me je pogledal, ko mi je omenil, da so videli nekoga pod kozolcem!»

S hčerjo nista o Ivanu mnogo govorila. Samo to jo je vprašal, kaj ji je «šolar» zanimalo povedal. Ko mu je rekla, da sta se menila o domačih stvareh, se je navidezno pomiril. Celo nekaj večerje je zaužil, katero je prej že odklonil.

Po večerji se je zaklenil v ulnjak in sedel na posteljo. «Ta vražja babura!» se je jezil na Klopovo Jero. «Povsod že vedo, da je bil nekdo pod kozolcem. Prav ona je dala povod, da govorijo o umoru.»

Skočil je s postelje in poskusil, ali so vrata dobro zaprta. Prej se ni nikoli zaklepal, po Stoparjevi smrti pa se ni nikdar dovolj prepričal, kako je zapahnil.

«Čarovnici moram zavezati jezik», si je nenadoma domislil. «Rekel ji bom, naj prekliče, vedeti pa ne sme, kdo ji je zapovedal.»

Po telesu ga je spreletela neizrekljiva groza. «Kako bom to izvedel? Poznala me bo po besedi. Ako bo le količkaj slutila, me bo razpila. Nastale bodo nove govorce.»

«Plašlivec, to bi bil že davno moral storiti!» se je udaril po glavi. «Čemu neki odlašam in drvim v nevarnost? Zato ker nimam poguma, da bi ji zagrozil. Ostrašiti jo moram, vsa okolica naj izve, da ni bilo nikogar pod kozolcem in potem naj pozabi ta dogodek. Ščasoma bom pridobil tudi Stoparico, Francko bom izplačal, Ivana pa naženem v šole ali k vojakom. Kmetijo bom združil v veliko posestvo in zaslovel bom.»

Nad posteljo na steni je visel kozuh, katerega je obrnil in narobe oblekel. Na obraz si je pritrdil krinko iz žice kakor takrat, kadar je ogrebal čebele. Oprl se je na debelo gorjačo in lezel navzgor proti Klopovi koči. Izza oblakov se mu je muzal lunin kralec.

Klopova Jera si je skuhala skromno večerjo — skodelico kave, v katero je nadrobila ajdovega kruha. Tisti dan je bila sprta malone z vso okolico, zamerila je namreč vsakomur, kdor ji je za šalo ponagajal. Togotila se je zdaj nad tem zdaj nad onim — kogar se je spomnila v svoji domišljiji. Temu je zapretila s pestjo, drugega je opsovala. S psovskimi ni štedila, kadar je vzkipeval.

Ob spominu na Stoparja se ji je ohladila vroča jeza. «Revček, tako nenadoma si moral umreti», ga je milovala. «Pa prav on te je... njega sem videla takrat pod kozol-

cem... Tone, izprosi mu tam gori zaslužen kazni!»

Zunaj pred kočo je glasno zaropotalo. Ob oknu se je pojavila čudna postava s črnim obrazom. Babnica je snela raz steno molek in molila rožni venec. Darovala ga je duši pokojnega sosedu, ako še kaj potrebuje.

«Jera, zakaj mi povzročaš toliko trpljenje?», je spregovorila prikazen. Hripav in zamolkel je bil njen glas, ustnice se niso premikale na črnem obrazu.

«Molimo za njegovo dušo... Gospod ji daj večni mir in pokoj...» je molila in trepetala. «Oče naš, kateri si v nebesih...»

«Kdor moli, ne sme lagati,» je momljalo zunaj koče.

«Ježeš, kdo pa laže?» se je tresla od nog do glave.

«Trpim, ker si lagala. Jaz, Anton Stopar iz Podgorja nisem bil umorjen, marveč me je zadela srčna kap. Ti pa si izmišljuješ, da si videla nekoga pod kozolcem.»

«Tako se mi je dozdevalo...» Jera se je plaho prekrizala in poljubila molek, blagoslovljen proti dušnim in telesnim nezgodam.

«Pa si se motila,» je renčala prikazen. «Zapomni si, da nisi nikogar videla. Pred vso okolico moraš preklicati, kar si govorila. To ti nalagam za pokoro.»

«Bom, bom,» je zdrknila na kolena. «Obljubim pri petih krvavah ranah.»

«Prej ne bom zveličan, dokler tega ne storiš in tudi ti ne prideš v nebesa, ako ne izvedeš mojega naročila.»

«Takoj jutri bom opravila — jutri na vse zgodaj.»

pri tem pa pridne za iskanje živeža in za pašo. Svoj ugoden počutek morajo kazati po lepem in gladkem perju. V dobi nesentja morajo imeti živoroče rožo. Živali naj so širokih prsi, bolj dolgega života in zarodnega zadnjega konca. Rep naj nosijo nazaj, ne pa po koncu ali celo naprej nagnjen. Mršave kokoši so zmeraj znak slabega počutka, pa naj prilijajo ta počutek od zanikarne ali slabe reje ali od pomanjkljivega zdravja ali pa od ušivosti.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Na zunanji in domači tržnici razpoloženje čvrstije. Na ljubljanski blagovni borzi so ponudili zadnje dni (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo): pšenice, baško, po 297.50 do 300 Din, moko «0» po 420 do 425 Din, turščice, baško, po 312.50 do 315 Din, ječmen, baranjski, po 345 do 347.50 Din.

ŽIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani so bile za kilogram žive teže naslednje cene: vol, prvovrstni 9 Din, drugovrstni 8 Din, tretjevrstni 7 Din, krave, debele 5 do 6 Din, krave klubarice 3 do 4 Din, teleta 11 do 12 Din.

HMELEJ. Promet v Žatcu in Nürnbergu miren. Jugoslovensko blago se je trgovalo po 10 do 18 Din za kilogram.

JAJCA. Zaradi naraščajoče produkcije cene jajcem popuščajo. Trguje se kos po 1.25 do 1.80 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 dolar za 56.25 do 56.45 Din;

dne 11. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 799.03 do 802.03 Din;

100 nemških mark za 1350.50 do 1353.50 Din;

100 madžarskih pengov za 991.93 do 994.93 Din;

100 italijanskih lir za 297.98 do 299.98 Din;

1 dolar za 56.77 do 56.97 Din;

100 francoskih frankov za 221.77 do 223.77 Din;

100 češkoslovaških kron za 168.37 do 169.17 Din.

Sejmi

15. marca: Lož, Semič, Zdoie, Pleterje, Prosenjakovci.

16. marca: Peklo pri Poljčanah, Podsreda.

17. marca: Mengeš, Trbovlje, Žužemberk, Škofja Loka, Čmurek, Podčetrtek, Rečica ob Savinji (Živinski in kramarski), Frankolovo, Svečina.

18. marca: Stari trg pri Poljčanah, Krško, Brusnice, Begunje pri Cerklju, Nova Štifta, Loče pri Poljčanah, Sevnica ob Savi, Murska Sobota.

20. marca: Ig, Moravče, Kočevje, Dvor, Sv. Barbara, St. Jemel, Tinsko, Sv. Barbara v Halozah, Smarje pri Jelšah, Ljutomer (kramarski in živinski).

21. marca: Rogatec, Sv. Jodert, Šmarjeta pri Rimskih Toplicah, Arčiče, Zagorje ob Savi.

22. marca: Grabovo, Braslovče, Lemberg.

23. marca: Tuzla.

Kratke vesti

— Ustanovni občni zbor samostojnega odseka za perutinarstvo in rejo kunccev Kmetijske družbe v Ljubljani. V nedeljo 3. t. m. se je v prostorih Kmetijske družbe zbral dokajno število perutinarjev in kuncerejcev z namenom, da se obnovi samostojni odsek za perutnino in kuncerejo. Zbranih je bilo okoli 40 gospodinj in gospodarjev iz mesta, pa tudi iz okolice. Družbeni ravnatelj g. inž. Lah je otvoril zborovanje ter pojasnil namen in naloge odseka. Prečitala so se obnovljena pravila in na to se je izvolil naslednji odbor: za načelnika g. Ivan Štupica (nadačitelj, Sv. Peter pri Mostah); za podnačelnika perutnarskega odseka g. inž. Lah; za podnačelnika kuncerejskega odseka g. V. Hudales, uradnik v pokoju, Ljubljana; za tajnika g. Fr. Kafol; za blaginika pa g. inž. Jelačin, Ljubljana; v perutnarski pododsek so bili izvoljeni: ga. A. Černe, posestnica, Ljubljana; ga. Pečanka, soproga bančnega ravnatelja, Ljubljana; gg. J. Šcher, postajenačelnik, Višnja gora, J. Mekinda, Novi Vodmat, Novak Franc, pos., Notranje Gorice, V. Štebe, pos., Vir; v pododsek za kuncerejo pa: gg. Gril Franc, pos., Lošca, Alfonz Inkret, šolski vodja, Sinkov turn, dr. Andrej Jenko, St. Vid pri Stični, Cuznar Julij, posestnik, Ljubljana, Avg. Kreger, Moste, in ga. Klemenčič Albina, Glince. — Določil se je letni prispevek 20 Din za oba odseka, ki se vplačata pri družbi. Sklenilo se je že letos prirediti v Ljubljani razstavo perutnine in kunccev o priliki velesajma meseca junija.

— Kožni sejem bo 25. t. m. v prostorih velesajma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in inozemski interesenti. Kože vseh vrst divjačine sprejema «Divja koža», Ljubljana, Velesajem, do 23. t. m.

DOMAČE NOVOSTI

* Gg. poverjenikom Vodnikov družbe. V kratkem bo potekel rok za nabiranje članov Vodnikov družbe. Pozivamo zato gospode poverjenike, da čimprej poberejo članarino pri starih članih in se potrdijo, da prilobe družbi čim več novih članov. Pri tem naj opozore vsakogar, da v letu 1928, na stotine interesentov ni dobilo knjig samo zato, ker so se prepozno prijavili. Tudi letos bodo dobili knjige samo tisti, ki bodo članarino plačali v določenem roku. To naj uvažujejo poverjeniki in tudi člani! Vpajevanje pa naj tudi to, da je družbi mnogo na tem, da dobi članarino vsaj do 1. aprila. Znesek 20 Din v žepu za posameznika ne pomeni nič. Članarina, pravčasno zbrana v rokah družbe, pa tvori kapital, ki družbi, plodonošno naložen, domači lepe dohodke, s katerimi bi lahko pokrila eventualni primanjkljaj ali pa podarila svojim članom še eno knjigo. To naj člani-zamudniki in poverjeniki preudarijo in prepričani smo, da se bodo požurili s pošiljanjem članarine. Prosimo torej gg. poverjenike, naj čim hitreje opravijo svoj posel ter takoj pošljejo družbi nabrano članarino z nabitimi polami vred.

* Papež bo morda posejil Ljubljano. Iz vatičanskih krogov se je razširila vest, da namerava papež prihodnje leto posetiti vse katoliške dežele. Pot ga bo vodila iz Rima preko Trsta, Ljubljane, Zagreba, Budimpešte, Krakova, Varšave, Dunaja, Monakovega, Bruslja, Dublina, Pariza, Madrida in Lisbone.

* Kanadski škof v Ljubljani. Te dni je prispeel v Ljubljano z brzovlakom iz Zagreba kanadski škof Proudhome, ki se je mudil nekaj dni v Zagrebu in Beogradu. Na kolodvoru ga je sprejel zastopnik ljubljanskega škofa. Kanadski škof je ostal dva dni v Ljubljani, nakar je nadaljeval svoje potovanje po Evropi.

* Zima uničila vinograde. Bojazen vinogradnikov v mariborski oblasti, zlasti onih v Slovenskih goricah, da bo letošnja zima uničila vinograde, se je izkazala za upravičeno. Te dni so si strokovnjaki ogledali nasade mariborske sadjarske in vinarske šole ter ugotovili katastrofalne posledice hudega mraza na trtah. Večina trt je popolnoma zmrznila. Najmanj prizadet

«Pa tudi o Gorniku ne smeš ničesar slabega govoriti», je svarila prikazen. «Mož je poštenjak, nikomur še ni storil krivice.»

«Črnila ne bom nobene besedice», je obljubila z dvignjenimi rokami. «Kakor da ga ni na svetu.»

«Sama si kriva spora zaradi njive. Zakaj si se zadolžila?»

«Molčala bom kakor grob ob zvoniku.»

«Molči tudi o tem, da sem se ti prikazal. Tako me boš rešila.»

Našemljenec je opravil in odkrevljal v dolino. Spremljala ga je zavest, da je premagal najhujšo nasprotnico — edino, katere mu zamore škodovati. Tako bo pritisnil tudi na Stoparico, čim se mu umakne Ivan v šolo ali k vojakom. Nato bo zagospodaril nad Podgorjem.

Prispel je na vozno pot, ki se je vila proti vasi. Pod njim v ravnini se je belila v motni mesečini podružnica sv. Roka z vaškim pokopališčem. Okolico je odevala tema, le na cerkvico je sijala luna izza sivega oblaka. Dobro se je razločil grob ob zvoniku in spomenik — kakor bi stal nekdo ob grobu na nočni straži. Udarilo je polnoči, Gornika je spreletela groza.

«Tam doli počiva!» je vzdihnil kakor pod težo silnega bremena. Plaho se je stisnil in zavil v kožuh, čutil je, da ga nekdo grabi in zadržuje.

«Pusti me!» je mahnil z roko po zraku. Skoro do tal se je sključil, kakor da se je hotel izogniti težkemu udarcu. Ko se je zopet vzravnal, si je obrisal mrzel znoj, ki mu je

orasil čelo. Hotel je pospešiti korake, a noge so mu odrevenele, le s težavo se je še premikal. Neprenehoma se je oziral nazaj v domišljiji, da ga bo nekdo zgrabil. Šele ko mu je cerkvica ostala za ovinkom, se je spustil v beg proti ulinjaku. Zviškom se je vrgel na posteljo ter se zaril pod odejo.

Tisto grozno noč je prebila Klopova Jera v goreči molitvi za mrtvega soseda. Ko se je zdanilo, je zaklenila bajto in odšla izmučena v dolino. Kogar je srečala, ga je ustavila ter mu povedala, da ni videla nikogar pod Stoparjevim kozolcem. «Stoparja je zadela kap», je zbegana pripovedovala. «Molimo za zveličanje njegove duše.»

VII.

Odkar je Stoparjev Ivan zahajal k Gorniku, se je močno spremenil. Izgubil je prejšnjo živahnost in zgovornost, ni mu bilo več toliko za veselo družbo, postal je otožen in resen, vsaka stvar ga je vznemirjala in vznemirila. Sam je občutil svojo spremembo ter si je resno prizideval, da bi se raztresel.

Materi ni bilo po volji, da se je sin začel ukvarjati s sosedom. Presedala ji je Gornikova vsiljivost: Odkar jo je zasačil na njivi, ji je bil vedno za petami. Povsod jo je srečal ali dohitel, ni se ga mogla znebiti. S studom se ga je izogibala, ker je poznala njegovo nakano.

Vzlic njenemu nasprotovanju pa je sin redno hodil k sosedu. Kadar je utegnil, je smuknil čez dvorišče, vsaka pot mu je držala mimo Gornika. Strahoma je spremljala mati njegove korake; vselej je zrla za njim, ko

je odšel, in kar ni mogla dočakati kdaj se bo povrnil.

Med sosedi Gornik ni imel prijateljev; črteli so ga zaradi njegove sebičnosti in skoposti. Cenili pa so Minko, zato niso zamerili Ivanu, ker se je nanjo navezal. Ugajala jim je njena pohlevnost in razumnost, pa tudi radodarnost. «Samo premlada sta še», so pomišljali. «V teh letih je ljubezen lahko nevarna...»

Skrbna Stoparica je bila drugačnega mnenja. Ker je sovražila Gornika, je črtela tudi Minko, čeprav ni imela povoda. «Kakršni starši, takšni otroci», je trdila v sklepu, da bo razdrila njuno prijateljstvo s silo, ako ne bo izdala lepa beseda. Svoj namen je razodela sinu, ko se je vrnil nekega večera od soseda.

«Nocoj si bil zadnjič pri Gorniku», mu je zapretila. «Nevesto si izbiraš, pa se te še plenice držijo. Kaj porečejo sosedje?»

«Saj ne vedo, po kaj hodim, pa tudi vi ne veste, ji je mirno odgovoril. «Ko bi vedeli, bi odobraval moje korake.»

«Po kaj hodiš? Hm. Po to kakor drugi ponočnjaki. Ampak jaz bom naredila konec. Ako ne odnehaš zlepa, boš odnehal zgrda. Jaz sem tvoja mati.»

«Tukaj vas ne morem poslušati. Imam velike načrte, ki pa naj ostanejo tajni, dokler jih ne udejestim.»

«Jaz bom govorila. Na ves glas bom povedala, da ne trpim ljubavnega razmerja. Moja dolžnost je raztrgati mrežo, v katero te lovijo. Naj le čuje vsa vas, da bo več sramote.»

(Dalje prih.)

je renski rizling. Z dežele doznava, da so uničene vse žlahtnejše trte; če je ostalo kaj, je to le nič vredna šmarnica.

* **Zanimive najdbe pri Pančevu.** Pri Pančevu gradijo ogromen most, ki bo vezal to mesto z Beogradom. Nedavno so zadeli delavci v globočini 8 m na dve zanimivi najdbi. Našli so več po tri metre dolgih zob predpotopnih živalskih velikankov. V bližini pa so v pesku in blatu našli na star top. Ko so ga očistili, so po nemškem napisu na cevi dognali, da je stari top orožje iz časov, ko je princ Evgen oblegel takrat še turški Beograd.

* **Železniške olajšave so dovoljene udeležencem IX. Ljubljanskega mednarodnega vzorčnega velesejma,** ki bo od 30. maja do 9. junija. Naša država je dovolila 50 % popusta, Italija 30 %, Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Madžarska, Nemčija, Rumunija pa 25 %. Za prevoz razstavnega blaga velja razen v Nemčiji 50odstotni popust.

* **Vsi direktni sprejemi bolnikov v zavode za duševno bolne ustavljeni** zaradi skrajnega prenapolnjenja psihiatričnega oddelka, blaznice kakor tudi blaznic-hiralnic. Za poznejši sprejem je treba nasloviti prošnjo na ravnateljstvo splošne bolnice. Prošnji mora biti priloženo zdravniško sprejemno izpričevalo, v katerem je poleg ostalih podatkov navesti dejstva, iz katerih utemeljeno sledi, da je bolnik nevaren ali sebi ali svoji okolici. Če so dani pogoji za sprejem, ravnateljstvo zapored, kakor se izprazni kak prestop, pisмено obvesti prosilca o sprejemu. Stoprav tedaj je možno dovesti bolnika v zavod. Bolnike dovajati brez opisanega odobrenja na psihiatrični oddelke splošne bolnice je povsem odveč, ker ne bodo sprejeti pod nobenim pogojem, ker ni zanje razpoložljivega prostora. — Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani.

* **Velika razstava mizararskih izdelkov** bo prirejena v okvirju letošnjega velesejma v Ljubljani od 30. maja do 9. junija. Razstavljeni izdelki bodo pričali, da je naše mizarstvo res na visku. Čudimo se, da se še najdejo naši ljudje, ki hodijo v inozemstvo po pretirano drago pohištvo. Razstava, ki bo pravi pohištveni sejem, bo obsegala vse vrste od najfinejšega modernega pohištva pa do preproste spalnice.

* **«Veseli pastirčki».** Pod tem naslovom je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani zbirko mladinskih pesmic izpod peresa Franja Lovšina. Knjižica stane 10 Din (vezana 12 Din). Priporočamo!

* **Občni zbor Vodnikove družbe** bo v sredo 27. t. m. ob 8. zvečer v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazina, II. nadstropje. Dnevni red: poročilo odbora, računski zaključek za leto 1928. in poročilo nadzorstva, proračun za leto 1929. in določitev članarine za leto 1930., določitev knjižnega programa za leto 1930., volitev predsednika, odbora in nadzorstva, samostojni predlogi, slučajnosti.

* **Zveza slovenskih agrarnih interesentov.** Pripravljalni odbor tega društva je dobil od velikega župana potrjena pravila in sklicuje ustanovni občni zbor Zveze slovenskih agrarnih interesentov na 24. t. m. ob devetih v vrtnem salonu restavracije «Pri levu» v Ljubljani na Gosposvetski cesti. K udeležbi so vabljeni vsi agrarni občinski odbori, pozvani pa so tudi vsi posamezni agrarni interesi, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

* **Osemdesetletnico svojega rojstva** je praznoval te dni v krogu svoje družine širok lukoviški in moravškega okraja znani sodni organ Anton Kurnik, sedaj upokojenec in posestnik v Dobu pri Lukovici. Rojen leta 1849. v Rovišah na Dolenjskem si je moral že s sedmim letom iskati kruha; bil je pozneje orožnik, nato dolga leta jetniški paznik na Gradu in nad 25 let izvršilni organ sodišča na Brdu pri Lukovici. Nad 37 let je bil v državni službi, na kar je stopil leta 1910. v pokoj in se stalno naselil v Dobu. Imel je šest otrok, od katerih mu je kruta usoda tekoma šestih dni iztrgala tri, kesneje pa še enega; danes mu živita še dve hčerki, ki sta poročeni, ter žena, ki je zvesta družica še vedno čilega in krepkega jubilanta. Še na mnoga leta!

* **Preprečena železniška nesreča.** Ko je železniški poduradnik g. Ivan Starc 9. t. m. v Žalni ob treh zjutraj pregledoval progo ter se okrog 5. vračal v Žalno, je ob kilometru 28. našel na tiru veliko skalo, ki se je odtrgala od hriba in zdrčala navzdol. Težke skale ni mogel sam odstraniti. Potrebno pa je bilo, da se to stori, ker privozi okrog šeste ure že prvi novomeški vlak. G. Starc je odhitel v bližnjo vas Velika Loka in klical ljudi na pomoč. Z velikim trdom se jim je

posrečilo, da so skalo odstranili še pred prihodom s potniki natrpanega vlaka.

* **Smrtna kosa med ameriški rojaki.** V naselbini Yale se je ustrelil naš rojak Anton Rupar, star 51 let, rodom iz Šmarjete pri Krškem. Kot star naseljenec je dolga leta garal v premogovniku, a končno je prostovoljno napravil konec življenju, ki mu ni prineslo ničesar dobrega. — V Lorainu se je pri delu smrtno ponesrečil Anton Simonič. Rodom je bil iz Drašičev pri Črnomlju. V Ameriki je bival 22 let. Zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok. — Istotam je podlegel dolgotrajni bolezn rojak Feliks Kramaršič, ki je služil svoje dni pri ameriški mornarici. — Istotam je umrl v starosti 50 let Franc Zgonc iz Gradišča na Dolenjskem.

* **Smrtna nesreča dobrega mladeniča.** Iz Volčjega potoka nam pišejo: Dne 5. t. m. je preminul 18letni France Repnik iz Rudnika pri Volčjem potoku, ki je bil vzoren mladenič. Pokojnik je bil povožen v gozdu 2. t. m. in je tri dni nato podlegel poškodbam. Mladenič je bil zelo priljubljen, kar je pričala velika udeležba na njegovih zadnji poti. Dragi tovariši, spavaj sladko! Žalujemo naše iskreno sožalje.

* **Hiša počila od mraza.** Na Polšniku se je zgodil to zimo vsekakor zanimiv primer. Ena izmed najstarejših hiš v vsej polšenski okolici je znana Povšetova hiša, ki je zgrajena pravi trdnosti, saj je vsa obokana. Staro orjakinjo je letos mraz tako načel, da ima na več krajih razpokline. Baš nad vrati zija tako velika luknja, da ni mogoče vrat niti zapreti, ker so šli vsi vratni okviri narazen.

* **Cel vlak leša v ognju.** Te dni se je vnel cel vlak leša pri Sv. Andreju v Trstu. Gasilci so pohiteli na pomoč in videli, kako se je ogenj razširil od voza do voza ter zajel 50 vagonov. Gašenje je bilo težko in je trajalo ves dan in vso noč. Škoda je ogromna. Najbrž so zakrivilo požar iskre iz kakšne železniške lokomotive.

* **Nesreča.** Pišejo nam iz Mirne: Dne 4. t. m. se je ponesrečila 16letna Ivana Zalarjeva iz Terbinca. Nesla je mleko v mlekarno ter je na ledu padla in si je zlomila roko. Prepeljali so jo v novomeško bolnico.

* **Smrt pod vlakom.** Vlak, ki je vozil iz Zagreba v Koprivnico, je povozil te dni ključavničarskega delavca v kurilnici državnih železnic Josipa Župančiča. Delavec je šel po progi proti

Jos. Kostanjevec:

Iz nekdanjih dni

(Dalje)

Dovršil sem gimnazijo z najboljšim uspehom, napravil maturo z odliko. Kam sedaj? Videl sem v materino srce, videl njene želje in sem razmišljal. Izpraševal sem samega sebe, kolebal med enim in drugim, dolgo nisem mogel priti do nobenega sklepa. Nazadnje sem se vendar odločil, da pojdem študirat na Dunaj na pravoslovno fakulteto. Zakaj ravno to stroko? Za bogoslovje sem uvidel, da nisem, in sicer iz več tehničnih razlogov, ki jih nočem razkladati. Za filozofijo tudi nisem imel veselja, dasi me je zelo zanimala matematična in prirodopisna veda, ki sem ji bil na gimnaziji zelo vdan. Za medicino nisem bil rojen, ali sem vsaj mislil, da nisem, ker me je razburila vsaka najmanjša rana, ki sem jo videl. Pozneje, ko sem bil že delj časa na Dunaju, sem uvidel, da sem se motil in kako napačno sem storil, da se nisem posvetil vprav temu vzvišenemu, človekoljubnemu poklicu. Poprijel sem se torej prava. In sicer iz prav prozaičnih in egoističnih razlogov. Da bi na mojem rojstnem domu gospodarili tujci, tega ne bi mogel prenesti, preveč sem ljubil ta kraj in vse, kar je okoli njega. Ako se zgodi kaj nepričakovanega, sem trdno sklenil, da opustim študije in se vrnem domov, kjer zagospodarim. In tudi mi ne bo škodilo, da sem študiral pravo, tu bom lahko praktično uporabil marsikaj tega, kar sem se naučil. Da bi le še dolgo živel moi

oče! Po dovršenih študijah sem hotel praktirati pri kakem odvetniku in si pridobiti v vsakem oziru dobro prakso. Kaj se je pa zgodilo, da sem sedaj doma, da sem prekanil svoje študije? Čisto nič nenavadnega, verujte mi! Lotilo se me je samo silno domotožje, čisto nenadno, in temu nisem mogel odoliti. In tako sem tukaj. Doma sem, poprijeti se hočem resnega dela, učiti se pri očetu in pri drugih ter potem povsod pomagati z dobrim svetom in dejanji, kjer bom videl, da je dobra volja in poštenje. In mislim, da je pri nas obojega v veliki večini, in sem prepričan, da me boste v tem pogledu vsi radi podpirali. V to ime, prosim, da trčite z menoj!

Trčili so in izpraznili čaše do dna. Dolgo so še posedeli. Repič jih ni izpustil tako hitro. Razpoložen je rastlo kakor na gostiji. Zunaj je sijal mesec, notri pa so postajali razgovori vedno intimnejši, medsebojno zaupanje je rastlo, dasi je bila starost različna. Začetek nadaljnega dela je dobil novo, širšo podlago.

Tako se je z velikim uspehom predstavil Ivan sosedom že s prvim svojim nastopom.

III.

Oče Mavrič je sedel sam v kuhinji in čakal, da se vrne sin. Matere še ni bilo doma, posli so odšli počivat. Na mizi pred njim je gorela napol zatisnjena svetilka, predmeti so se komaj razločevali. Mavrič je imel rad takšno poltemo, v njej so se mu misli lepše in bistreje razvijale. Mnogo načrtov se je porodilo ob takšnih urah. Žena ga je natančno poznala. Nikdar ga ni motila. Ko je videla, da se je vsedel v svoj kot, je pazila, da je

opravljala svoja večerna opravila kolikor mogoče tiho in da mu je čimprej voščila lahko noč. Na mizo mu je položila vselej še kratek povečerek ter odšla.

Nocoj je bil Mavrič še posebno zamišljen. Vse, kar ga je te dni nenadoma doletelo, je tielo v njem, se užigalo v plamen, polagoma se blažilo in ugašalo. Ostalo je samo to, kar je bilo vredno, da obstane, da se obdrži in razvije v cvet in sad. Mavrič je bil trden mož, ni ga tako hitro potrla slaba novica niti bridka resnica. Naj bo tema še tako črna, odnekod mora priti žarek svetlobe in jo prodreti. Nocoj so ga zlasti mučile novice iz Gorice in povratek sina. Prve si je vedel razlagati, drugi dogodek mu je bil še vedno uganka. Neka čemernost se ga je lotevala, ko ni hotelo biti sina tako dolgo, ob tako poznih urah ni bil varen posedati. Toda nocoj je bilo treba, hotel je, da se vse kolikor mogoče hitro razčisti.

Bilo je že skoro polnoč, ko je sin vstopil in pozdravil.

«Dolgo te ni bilo», je dejal oče. «Pa za danes bodi! Poznam Repiča, težko je priti od njega.»

«Oprostite, oče, prvi sestanek je bil in morda zato nekoliko daljši.»

Mavrič je vstal, stopil k omari, postavil čašo na mizo ter nalil.

«Drugega vem, da ti ni treba, požirek vina ti pa ne bo škodil. Sedi!»

Nastal je precej dolg molk.

«Nekoliko pozno je že, ob tej uri se nisem varen razgovarjati. Toda potrebno je, da ti že takoj danes razložim nekatere reči, ki

Sesvetam. Vlak ga je dohitel, ga zagrabil ter vrgel pod kolesa. Po uradnem poročilu je nesreče kriv Zupančič sam, ker ni bil dovolj previden. Prvo pomoč so mu nudili v Dugem selu, nato so ga pa odpeljali v zagrebško bolnico, kjer je umrl.

* **Ita Rina v Ljubljani.** Po enoletni odsotnosti je naša filmska igralka gđc. Ida Kravanja (z umetniškim imenom Ita Rina) prispela na dopust v Ljubljano. V zadnjem času je imela Ita Rina prav lepe vloge in jo je mednarodna kritika ocenila za zelo talentirano filmsko igralko. V domovino je prispela z Dunaja, kjer se je pogajala s podjetjem »Sascha« za nastop v nekem filmu. V Ljubljani bo ostala najbrž do Velike noči.

* **V globok hudournik je padel 60letni kmet Andrej Bratina nad Ajdovščino.** Truplo so našli čez par dni. Bratina je bil v Ameriki, odkoder se je vrnil pred dvema letoma s precejšnjim premoženjem.

* **Smrt pri delu.** Pri gradbi neke nove hiše na Pobrežju ob Mariboru je bil 30letni delavec Ivan Zelenko zaposlen pri izkopavanju studenca. Potem, ko so gornji del globine že obložili z betonskim okvirom, je moral Zelenko še naprej poglabljati vodnjak. Ko pa se je najmanj nadejal, se je vsul beton na nesrečnega delavca in ga podrl v jamo. Nato se je vsulo nanj še pol metra na debelo zemlje, tako da je ostal Zelenko tudi brez zraka. Tovariši ponesrečenega delavca so takoj prihiteli na pomoč. Vendar je bilo nagromadenega preveč materiala na ponesrečencu, ki se je zadušil, preden so ga odkopali.

* **Požar v Depalji vasi.** Te dni okoli pol osmih zvečer je plat zvona naznanil Domžalčanom, da je nastal ogenj pri posestniku Francetu Dimcu v Depalah pri Domžalah. Goreti je pričelo nad hlevom, kjer se je nahajalo seno. Pogorelo je vse ostrešje nad hlevom, prav tako hiša in šupa. Na kraj nesreče so takoj prihiteli na pomoč gasilci iz Stoba in Trzina, ki so ogenj omejili. Gašenje je bilo otežkočeno, ker je potok Depalščica, ki teče skozi vas, popolnoma usahnil; vodo so zaradi tega dobivali iz vodnjakov sosednjih hiš, ki so bili kmalu izčrpani. Vzrok nesreče ni znan.

* **Posebne vrste volk.** Iz Ojstrice pri Dravogradu nam pišejo: Pri nas se je govorilo in celo časopisi so poročali, da so se med Dravogradom, Labudom in Guštanjem nahajali volkovi. Govorilo se je celo, da je postalo nekaj ljudi žrtev

volka. Tudi mi Ojstričani imamo nekaj pogumnih lovcev, ki so si zaželeli videti volka in si prilastiti njegovo kožo, saj bi bil lep zaslužek, po vrhu pa še nagrada. Tako se je tukajšnji lovski čuvaj g. Ošlovnik ojunail, da gre pregledat svoj revir proti avstrijski meji, ker se na tem mestu nahaja velikansko skalovje z velikimi duplinami. Misli si je, da bi le tu moglo biti pravo skrivališče za takšna strašila. Bil je dobro oborožen. O tej priliki se mu je nudi pred neko duplino neobičajni prizor. Pred duplino je ležala razmesarjena lisica. Pri nadaljnjem opazovanju je videl v duplini premikajočo se šapo ter slišal kruljenje. Ves prestrašen je domneval, da je to gotovo volk. Pohitel je domov in zbral več lovcev, ki so se podali na volka. Eden od njih je imel s seboj celo klešče za svinje. Ko so prispeli lovci pred duplino, je zver v njej še vedno krulila. »To ni nič drugega kakor volk,« so menili nekateri in ustrelili v jamo. Mož s kleščami je tedaj popadel ustreljeno kosmato žival in jo privlekel na svetlo. Pa je bila žival le jazbec, 12 kg težak, ki je tičal sredi brloga s pastjo na šapi.

* **Tri nesreče pri delu.** Litijska predilnica gradi ob levem savskem bregu moderno črpalko. Pri gradbi je zaposleno že dalje časa večje število delavstva. Na lesenem ogrodju je opravljal svoje delo tesar Luka Šetina. Zatopljen v delo je zašel preveč na rob deske, ki se je prevrnila s podpornika, da je zdrvel Šetina v globino in obležal nezavesten. Tovariši so nudili ponesrečencu prvo pomoč in poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da so se Šetini polomila rebra. Ponesrečenca, ki je doma iz Dolnjih Gamelj pri Ljubljani, so prepeljali v ljubljansko bolnico. — Malo kasneje se je zgodila na Štricu za predilniškimi stavbami druga nesreča. Tam razširjajo vodo in so zadnje dneve polagali betonske cevi. Pri tem delu je bil zaposlen tudi delavec France Grozen. Delal je v partiji s svojim tovarišem, kateremu je držal železen drog, da je tovariš lahko nabijal s 3 kg težkim kladivom. Grozen se je z glavo preveč nagnil k železnemu drogu, ob katerem je klečal, in kladivo ga je zadelo po glavi. Udarac je bil tako silen, da je prebil Grozniku lobanjo. — Podobna nežgoda se je primerila pred dnevi pri črpalki ob Savi. Delavec Ernest Franceskin je delal tamkaj v rovu. Njegovemu prijatelju je izpodletelo kladivo, ki služi za prebijanje betona. Priletelo je z viška na Er-

nestovo glavo, da je nesrečnik takoj omedlel. Tovariši so ga z obilnavanjem in obkladki počasi zopet obudili k zavesti.

* **Nesreča avtomobila.** Te dni se je v Depalji vasi primerila huda nesreča osebnemu avtomobilu Remčeve tovarne stolov v Duplici. Šofer je precej naglo vozil, zato je avtomobil na ovinku zaneslo, a šofer ni mogel dovolj naglo okreniti volana. Avto se je zaletel v ogel gostilne pri Štefku. Šoferja je sicer vrglo s sedeža, toda hujših poškodb ponesrečenec ni dobil. Avto pa se je močno pokvaril na sprednjih kolesih in so ga morali s konji vleči v Duplico.

* **Kavalir si je zlomil nogo.** 66letni vdovec Miha v Ljubljani je srečal na cesti svojo znanko Miciko, ki ima tudi že več kakor tri križe. Zapletla sta se v pomenek, ki sta ga nadaljevala v bližnji gostilni. Obiskala sta zaporedoma več gostiln in se imenito zabavala. Ko so zarožljali v gostilnah ključki in so gostilničarji zapirali za njima vrata, sta obiskala še par kavarn. Končno se je vesel parček znašel na ulici. Micika se je obrnila do ljubeznivega kavalirja in ga prosila, da jo spremi domov na Tržaško cesto. Mož si tega ni dal dvakrat reči in kmalu sta dospela do hišnih vrat, ki so bila pa na žalost zaklenjena. Iz zadrege sta si pomagala na ta način, da sta obkrožila hišo in zlezla čez ograjo na dvorišče, tako da je mogla Micika v stanovanje skozi dvoriščna vrata. Tam sta se kratek čas nato poslovila in Miha se je odpravil zopet po isti poti na cesto. Vendar pa nazaj ni šlo tako gladko kakor poprej na dvorišče. Kakor bi trenil, je Miha zgrmel na ono stran ograje, kjer je obležal z zlomljeno levo nogo. Mož je poskušal ustati, a ker ni šlo, je začel obupno klicati na pomoč. Kmalu sta ga čula dva pasanta, ki sta šla po Tržaški cesti proti Viču, ter ga po desetminutnem iskanju našla. Z združenimi močmi so izvlekli Miho pod streho ter poklicali rešilni avto, ki je ponesrečenega kavalirja prepeljal v bolnico.

* **Otročiček zgorel.** V Senčurju se je primerila te dni strašna nesreča. 41 letna mati Katarina Luškovec je prejšnji četrtek dopoldne položila leseno posodo, v kateri je bil v plenih povit pet tednov star sinček Pavel, na železno ognjišče, da bi bil na toplem. Ne da bi pustila nadzorstvo nad novorojenčkom, je odšla mati po opravkih k sosedovim. Med tem pa je našel novorojenček na ognjišču v ognju grozno smrt, ker se je vnela zibelka in zgorela s plenici vred.

jih moraš vedeti, čim prej tem bolje. Doma hočeš ostati, oprijeti se hočeš kmetijstva, delati in v delu napredovati. Že vsaj tako si mi povedal, ko si prišel. Prav tako! Ako je to tvoja trdna in resnična volja, nimam ničesar proti tvojemu povratku. Postaral sem se zadnje čase precej, ne bo mi škodila pomoč, ako bo resnična in nesebična. Edini sin moj si, po vsej pravici ti bo moralo pripasti moje premoženje, kolikor ga bo še ostalo. Toda poleg tebe imam tudi še hčer Anko, tvojo sestro, omoženo Prelec v Gorici. Vse to dobro veš. Anka je dobila svoj delež že izplačan, iskati ne bi imela torej ničesar več pri hiši. Prav za prav. Toda nastale so razmere, ki dajo misliti, treba bo gledati, da se kolikor mogoče priskoči na pomoč. Vse kaže, da je Anka sedaj že izven vsake nevarnosti, hvala Bogu! V tem oziru se torej ne razburjam. Zelo hudo mi je pa, ko vidim, da so popolnoma v slabem stanju Prelčeve premoženjske zadeve. Ne more si pomagati. Ko je odprl svojo prodajalno, je vse kazalo, da se bo stvar razvila, da bodo kupčije uspevale in imel je najboljše nade za bodočnost. Vsled tega je bržkone začel segati nekoliko previsoko, hotel je prehitro priti do večjega premoženja. Prenagril se je. sreča se je nenadoma obrnila, vsak nadaljnji poizkus, priti zopet do nje, se je izjalovil. Poleg tega pa ni trgovec v pravem pomenu besede, premehek, prerahločuten te. Najprej je izpuhtela Ankina dota, potem je nastal dolg, ki ga je uničil. Nesmiselno bi bilo, ako bi hotel svojo trgovino v Gorici nadaljevati, zato niti ne mislim, da bi mu sam kakorkoli pomagal. Pač pa mu hočem

svetovati nekaj drugega. In v tem, mislim, da boš soglašal z mano. S svojimi upniki naj se mirno poravnava, ponudi naj jim toliko odstotkov kolikor pač gre, samo, da ga puste pri miru. Kolikor bo rešil iz te polomije, toliko bo prišlo prav. Potem pa naj se preseli — semkaj k nam. Tukaj ni v okolici nobene trgovine, daleč si morajo hoditi ljudje nabavljat svoje potrebščine. Ustrezno bi bilo vsem, ako bi se v tem oziru kaj začelo. Naša hiša sicer ni bog ve kako prostorna, a z malimi stroški se da prirediti prostor za trgovino. Nekaj bi mu proti gotovi obvezi seveda pomagali še mi, pa tudi dobri nasveti ne bi mu škodovali. Anka bi lahko kar sama vodila trgovino, on bi pomagal drugod pri hiši, ali bi se pa lotil kateregakoli posla, ki ga vsaj nekoliko pozna. Ne bi ga hotel toliko podpirati, toda mati in Anka vesta in tudi drugod sem se prepričal, da po večini ni sam zakrivil svoje nesreče, zato mu je treba pomagati. Ko se vrne mati iz Gorice, se hočeva o tem posvetovati in takoj potrebno ukreniti, ako bo soglašala z mano. In mislim, da bo, prav tako kakor čitam iz tvojega obraza, da soglašas ti.»

Ivan je pritrdil.

«Sedaj pa je čas, da greva počivat. Jutri je treba zgodaj vstati, zgodaj delavce odpraviti, da pripravijo vse za škropljenje trt. Mislim, da bo vreme za to ugodno. Sveče skoraj ne potrebuješ, mesec sije v tvojo sobo, da je svetla kakor podnevi.»

Voščila sta si lahko noč in se ločila.

Ivan se ni mogel še vleči. Naslonil se je na okno in zrl dolo časa v lepo svetlo noč. Ves vrt je bil kakor začaran, čebelnjak na njem se je svetil kakor majhen gradič, oddaleč se je čulo šumenje Vipave. Ivan se ni mogel ločiti od tega razgleda, kolikor delj je slonel, toliko lepše se mu je vse videlo, toliko slajše sanje je sanjalo njegovo srce. In vse njegovo dosedanje življenje je šlo mimo njega. Bili so vmes bridki dnevi, dnevi prevare in velike tesnobe, a prešli so, ostal je nanje samo spomin, ki ga ni več vznemirjal.

Prvi časi na Dunaju so bili lepi Posvečeni so bili resnemu učenju in vsestranskemu trudu. Ni se mu bilo treba boriti za kruhek, dovolj je dobival od doma. Delil je čestokrat s svojimi ubožnimi tovariši in jih podpiral. Ko je prišel tja gor, se ni mogel od začetka udomačiti v tem velikem mestu. Bilo mu je skoro tako kakor v onih davnih časih, ko je prišel prvič v Gorico. Pa v kratkem si je pridobil prijateljev, ki so bili že več časa tam gori, in ti so ga vzeli v svoje okrilje. Bili so iz vseh krajev naše lepe domovine, iz Primorske in Istre, iz Kranjske in Štajerske, iz Koroške in drugih obmeinih krajev. Sami idealni, za vse lepo vneti mladeniči, zroč z velikim upanjem in nadami v boljšo bodočnost tlaččenega naroda. Med njimi se je udomačil, z njimi delil tugo in veselje, z njimi snoval dalekosežne načrte. Koliko se jih je medtem že uresničilo! Dunaj se mu je med temi prijatelji, med tem snovanjem in presnavljanjem priljubil, postal mu je potreben, zazdelo se mu je, da bi v nobenem drugem tujem mestu ne mogel doživljati takšnih duš-

Senčurski orožniki so takoj uvedli preiskavo, da ugotovijo, v koliki meri zadene mater odgovornost za neprevidno ravnanje.

*** Strašna smrt v ognju.** V Javorju pri Črni na Koroškem je v samotni leseni koči živel preko 40 let Gregor Srebe, 58 letni najemnik in samotar. H koči pripada tudi nekoliko sadnega vrta in travnika, last grofa Thurna. Iz pridelkov tega zemljišča se je samotarski najemnik Srebe lahko preživljal. Ko je 6. t. m. zjutraj prišla mimo Srebetove koče slučajno rudarjeva žena Katarina Selinškova, je že v prvem jutranjem svitu opazila, da uhaia iz vseh odprtih lesene koče sumljiv dim. Sluteča nesrečo, je Selinškova pohitela h koči ter skušala odpreti vrata. Takoj je opazila, da so bila vrata spodaj že osmojena in ogorela in ko jih je poskušala odpreti, se niso dala, čeprav niso bila zapahnjena. Od znotraj se je moralo v vrata nekaj upirati, ali pa je ležalo tik njih. Selinškova je poklicala sosedo, rudarja Nagernika. Ta se je takoj napotil h koči ter se z vso močjo uprl ob vrata. Ko so se vrata odprla, je rudar od grože odskočil par korakov. Tik vrat je ležalo nekaj človeku podobnega, a gorečega kakor bakla. Nagernik je začel ogenj dušiti s snegom in z rokami. Bilo je seveda prepozno. Od nesrečnega samotarja Srebeta je ostal od ognja kolikor toliko nepoškodovan le gornji del života, spodnji pa je bil že popolnoma sežgan. Kako se je nesreča zgodila, ni jasno.

*** Drzen vlom v gostilno.** V noči od petka na soboto so neznani tatovi vlomili v gostilniški lokal gospe Marije Zajčeve na Obreziji pri Kolovratu. Gostilna se nahaja ob obljubljeni glavni cesti proti Trojanam, zaradi česar je sklepali, da so bili vlomilci dobro pripravljeni za drzni vlom. Najprej so ubili šipe na oknih, potem so se lotili zamreženega železnega okna, katero so tako spretno prepilili, da domači, ki stanujejo nad gostilniškim lokalom, niso slišali prav ničesar. Skozi okno so prišli v gostilniško sobo, odprli z vitrihom omaro, kjer se je nahajala zaloga trafike ter pobrali iz nje veliko zalogo tobačnih izdelkov in okrog 50 Din gotovine. Škoda na pokradenem tobaku znaša do 3200 dinarjev. Prva je opazila tatvino gostilničarka, ki je prišla v soboto zjutraj v gostilniško sobo. Tatvino je javil njen zet v soboto orožništvu v Zagorju, ki se je podalo na lice mesta ter pričelo preiskavo. V gostilniški sobi so vlomilci pustili neko staro pismo tvrdke Šibenik na Frana Hlebarja v Trbovljah, najbrž namnoma, da bi zme-

šali sled. Ljudje imajo na sumu dva mladeniča, ki sta se prejšnjega dne potikala okrog Izlakov. Orožništvo je opozorilo razne orožniške postaje, naj pazijo na to, če bi se kje prodajal ukradeni tobak.

*** Nevaren pretep.** V Studencih pri Mariboru so se v nedeljo zvečer v neki tamošnji gostilni stekli vinjeni gostje. Bitko so odločili kozarci in steklenice, žrtev pa je postal 53letni posestnik F. M., ki je dobil na čelu in sencih težje rane od udarcev s steklenico. Poškodbe so tako nevarne, da so ga morali z rešilnim avtomobilom prepeljati v bolnico.

*** Mož s tremi ženami.** Naša in avstrijska oblastva so že dalje časa iskala premetenega pustolovca v osebi 35letnega Marka Maierja, ki je lani pobegnil iz zaporov ter se klatil po Avstriji in Jugoslaviji. Mož se je pa znal spretno umikati oblastvom, kajti vedno se je skrival in izdajal pod tujim imenom. Toda to ga ni rešilo, kajti te dni so ga prijeli orožniki v Dravogradu. Nedavno se je namreč pojavil Maier pri Sv. Križu, kjer se je izdal za Feliksa Salzniga in dobil tudi službo. Začel je dvoriti nekemu dekletu in ji obljubil, da se poroči. Te dni se je res oženil, toda njegova zakonska sreča je bila kratka, kajti po poroki so se pojavili v njegovi hiši orožniki in ga aretirali. Preiskava je pokazala, da je bil Maier že dvakrat poročen. Orožniki so pustolovca izročili sodišču.

*** Aretacija sumljivega agenta.** Na prijavo krojača Škrubeja iz Zadobrove pri Trnovljah je bil aretiran v Celju agent za povečavo in pomajšavo fotografij Alfred Kretschmar, nemški državljani, ki vzame denar naprej, slik pa ne napravi. Ker so minili od časa oddanih naročil že več kot štirje meseci, slik pa naročniki še vedno niso prejeli, ga je krojač Škrubelj ovadil v svojem in v imenu nekaterih sosedov, ki so tudi naselili inozemskemu agentu.

*** Par rejenih volov je ukradel** nznan tat posestniku Vavčaku v Rajhenburgu. Tat je vlomil v zaklenjeni hlev in mirno odpeljal oba repa. Posestnik trpi okrog 10.000 Din škode. Mesarje in prekajevalce opozarja policija na ta vola in svari pred nakupom. Če bi kdo kaj izvedel o voilih, naj o tem obvesti mariborski policijski komisariat ali pa najbližjo orožniško postajo.

*** Napad v Kandiji.** V Kandiji je te dni napadel neki mešetar 36letnega posestnika Pakerja, doma

iz Smolenje vasi, ki se je pravkar vračal s svojo ženo domov iz bližnje gostilne. Pograbil ga je zadaj za vrat in ga začel obdelovati z nožem. Zadal mu je več hudih ran na glavi, rokah ter prsnem košu.

*** Le mirno spite,** ker »Ženska hvala« raztaplja nesnago čez noč, zjutraj pa jo odpravi Schichtovo terpentinsko milo. Pogledajte naš današnji oglas!

Vrnitev

Uradnik Ferjan je živel več ko 10 let na Dunaju, kjer je imel službo v ministrstvu.

Ko se je pričelo narodno gibanje in ie mož začul novico o Jugoslaviji, se je ponudil domovini v službo.

Ferjan je bil star samec, doma iz Dolenjskega, pristna, poštena duša, človek starega kova. Bivši Avstriji je zvesto služil, nikoli pa ni zatajil svojega narodnega prepričanja, vendar je imel srečo. Ko je živel na deželi, nekje na Štajerskem, je obiskal tisti kraj, ki je bil letovišče, neki cesarski človek in usoda je hotela, da je na svojem sprehodu naletel na Ferjana. Tisti vojvoda, ali kaj je že bil, je zgrešil pot in taval je po hosti okoli. Ferjan je tedaj šetal po gozdu in je naletel nanj. Cesarski človek ga je vprašal za pot, uslužni uradnik mu je rad napravil uslugo ter ga pospremil nazaj na letovišče.

Ferjan pač ni vedel, koga spremlja in se tudi ni brigal za to. Prijazno mu ie pripovedoval to in ono, kar ga je tujec vprašal. Preden sta se ločila, je omenil Ferjan, da je z Dolenjskega doma. Dejal je, da ima zelo rad svoj domači kraj. Pripomnil je, da bi par let rad služboval na Dunaju, samo da bi bil spoznal velikomestno življenje.

Pri slovesu je tujec Ferjana vprašal, kako se piše. Ferjan mu je povedal, oni si je zapisal s svinčnikom njegovo ime, prijazno pomolil Ferjanu roko in odšel. Uradnik ga ni nikoli več videl, pač pa je debelo gledal, ko je prejel prihodnji mesec dekret o povišanju in obvestilo, da je prestavljen v avstrijsko prestolico.

Zdaj se je Ferjan spomnil, da ie to pač storil tisti vojvoda, s katerim je hodil po hosti.

nih dobrot, segajočih v bližnjo in oddaljeno bodočnost. Tako se je v najkrajšem času popolnoma udomačil. Njegovi prijatelji so se po večini kmalu razkropili, poiskali so si primerne službe v domovini in tam začeli delovati v istem smislu in po istih načrtih kakor do sedaj. Spremljal jih je blagoslov, njih nauki so obrodili sad, njih namere so se uresničile. Na njih mesto je sedaj stopil Ivan, okoli njega se je strnil ožji krog novih, mlajših in enako mislečih prijateljev. Nadaljevalo se ie veliko delo, ki se nadaljuje še v današnjih dneh. Ivan ie pa poznal Dunaj samo kot veliko mesto, poznal njegove okraje, ulice, javne in zasebne naprave, vse, kar ie v njem lepega in vzvišenega, a niso mu bili znani kraji, kjer ie vladala beda, kakršno pozna samo vsako veliko mesto. Gledal ie dosedaj samo to, kar se ie svetilo, kar ie vedrilo in opajalo oči, kar ie vleklo in klicalo k sebi iz lepote in blagostanja. Gledal ie dosedaj samo vesele ljudi, poslušal samo obiestne in šegajoče dovtipe lahkoživcev, ki niso nikoli okusili prevelikega ponižanja in trpljenja, ki niso poznali lakote in žeje, ki se jim ni bilo treba brigati, kaj bodo jutri oblekli in kje vzeli, da bodo plačali krojača in šiviljo. Ivan ni videl in ni vedel za kraje žalosti in obupa, za kraje nesnage in prostaških besed, za kraje beračije in velikih blodenj.

Njegove misli so naenkrat prehitete dobo enega leta in se ustavile v tihi študentovski sobi na Dunaju, kjer ie svoječasnno stanoval. Sedel ie zvečer pri svetilki za mizo in se pripravljaj za prvi državni izpit. Kar nekdo

potrka in vstopi še preden se ie Ivan oglasil.

»Kaj te ie prineslo, prijatelj Milost?«

Milost ie bil ves zasoplen in utrujen. Kakor nezavesten ie omahnil na stol, položil komolca na kolena in se sklonil ter zrl v tla. Dolgo ie sedel tako in se ni gnil. Ivan ga ni nadlegoval, odmaknil ie knjige od sebe in ga molče opazoval. Nazadnje se ie Milost vendarle zdramil in izpregovoril:

»Niso baš prijetne okoliščine, ki so me danes privedle k tebi, Ivan. Pa saj itak veš, da te obiščem navadno samo takrat, kadar potrebujem tvoje pomoči v kateremkoli oziru. Žalostna resnica. Pomagal pa si mi vedno, meni in drugim —«

»Pusti to, Milost, povej rajši, kaj ti ie na srcu, čemu bi toliko govorila?«

»Torej... Danes popoldne me ie na vseučilišču nenadoma ogovoril tovariš Polde. Nekoliko sva si bila zadnje čase navzkriž in sva se drug drugega skoro ogibala. Bilo ie med nama, kakor bi si ne imela ničesar več povedati, kakor bi bila vsa nekdanja zaloga prijateljskih misli že izčrpana. Zato se mi ie zdelo tembolj čudno, da ie pristopil k meni in me ustavil. »Ali imaš trenotek časa zame?« ie vprašal. »Ne bom te dolgo gnjavil.« Razpolagaj z mano, kam stopiva, sem mu dejal. Tukaj bržčas ni prostora za takšne razgovore, zlasti ako utegnejo biti nekoliko dališi. Stopiva morda nekoliko v kavarno. In sva šla. Sedla sva v samotni kot, kjer naju ni nihče motil. Par tovarišev nama ie prikimalo v pozdrav od nasprotni stene pri oknu. Naročila sva dve črni in Polde ie takoj pričel s

svojim poročilom: »Tovariš Rejec ima jutri polagati drugi državni izpit. Dobil ie od doma vso potrebno vsoto, ki tvori s štipendijo vred izdaten znesek. Poznaš Rejca, dober dečko ie, soliden in pošten. Ali bog si ga ve kako se ie zgodilo to, kar ti sedaj povem. Trčil ie slučajno skupaj z nekaterimi tovariši. Med njimi ie bil tudi Megla, ki ga prav dobro poznaš in ga poznamo vsi. Star študent, brez vsakega značaja, pustolovec in izkoriščevalec. Vsilil se ie v družbo, ki ie gledala, da bi se ga otrešla kakor hitro mogoče. Pozdravili so se. Megla ie poškilil na Rejca in ga hinoma premeril od glave do nog. Vidno mu ie bil všeč v svoji novi obleki in novi kravati. Gledal ie, da ie ostal vedno v njegovi bližini in pripovedoval mu ie z veliko zgovornostjo vse velike laži, ki jih ie doživel. Rejec, ki ie bil do včeraj še popolnoma neizkušen, mu ie do pičice vse verjel in ga ie poslušal kakor svojega očeta. Tovariši, ki so takoj vedeli, kam pes taco moli, so Rejcu namigavali, češ, varuj se ga, toda on tega namigavanja v svoji poštenosti ni razumel. Razumel ga ie pa Megla. Začel ie zaostajati za družbo, tako da sta bila z Rejecem kmalu v preceišni razdalji od nje. Ni se bilo sedaj Megli bati, da bi ga oni slišali. In tako se ie zgodilo, da sta Rejec in Megla kmalu izginila v neki zakotni restavraciji. Sedaj zgodovina molči ne bo mogla povedati, kaj se ie godilo tam notri. Toda pozno zvečer ie prišel Rejec domov v stanju, kakršnega ti ne morem poneti. Sam ni mogel hoditi, podpiral ga ie tovariš, ki ie trčil slučajno z njim skozi ulico. (Dolje prih.)

In tako se je spolnila uradniku njegova želja, čeprav je mislil, da bo odslužil svoja leta v ožji domovini.

Ferjan je prišel na Dunaj, kjer se mu je sicer dozdevalo vse lepo in prijazno. Čez par let se je pa že naveličal velikomestnega hrushča, kajti bil je človek, ki je ostal vedno preprosti sin narave, v kateri se je rodil. V svoji duši je bil Ferjan preprost kmet, samo da je namesto irhovine nosil gosposko suknjo.

Ferjan je večkrat mislil zaprositi, naj ga prestavijo nazaj v domovino, pa si kar ni upal. In tako je živel v vele mestnem Babilonu, sanjal o domu in delal.

Klic svobode je prišel tudi Ferjanu na ušesa in odzval se je. Spisal je prošnjo, se skliceval na svoje službovanje ter se ponudil domovini v službo.

Ferjan se je spomnil svojega prijaznega domačega kraja na Dolenjskem in kar tja je zaprosil, čeprav je dvomil, da ga bodo naravnost tja prestavili. Upal pa je, da pride saj kam v bližino.

Uradnikova prošnja je bila ugodno rešena, Ferjan je bil prestavljen v svoj rodni kraj. Zadovoljno je pospravil svoje stvari, se poslovil od svojih znancev in že ga je hlapec odvel proti Mariboru.

Ko je došel Ferjan v svoj domači kraj, kamor je bil prestavljen za šefa urada, se mu je le prve dni kar vse dozdevalo nekako tuje. Podložni tovariši so ga opazovali s skoro pretiranim spoštovanjem. Sicer jim je takoj pri prihodu povedal svoje mnenje, da je sicer njihov šef, da pa zahteva od vsakega samo točno vršitev svojega posla. Takoj je tudi pripomnil, da jih smatra za svobodne ljudi, sebi enake. Omenil je, da sovraži klečplazivo in zahrbtnost in da zahteva samo odkrito besedo.

Razmerje med Ferjanom in uradniki je kmalu postalo zaupneje. Tudi domači kraj mu je le polagoma pričel odpirati zaklade svoje lepote, kakor tujcu, kateremu ni takoj zapuati; saj so se mu le počasi budili spomini in vstajale v duši krasne slike mladosti. S temi slikami se je porajalo v uradnikovi duši neko tajno, pozabljeno zadovoljstvo, katero je pogrešal že celo vrsto let.

Ferjan je hodil vesel po domačem kraju. Obiskoval je znane hribe in hoste, se veselil pogleda na zlate žitne poljane in zadovoljen hodil ob vodi, ki mu je prinašala prijazne pozdrave daljnih krajev, na katere je skoro popolnoma pozabil in se jih je le spominjal kakor davnih znancev brez hrepenenja in bolesti v srcu.

Neki dan je zašel Ferjan v okolico jelkovega gozda, kjer še ni hodil. Za gozdom je tekla reka. Na nasprotni strani reke se je širilo polje. Koncem gozda je stala ob poti prijazna krčma z nadpisom »Pri Francki«.

Ferjan ni nikoli mnogo pil. Zdaj ga je pa naenkrat zgrabila radovednost, kako je v tej preprosti kmečki krčmi, ki izgleda na zunaj tako vabljivo.

Vstopil je in šel skozi prostrano vežo v gostilniško sobo. Nikogar ni bilo v izbi. Ferjan je odložil svoj klobuk in se spustil na stol pri široki beli mizi.

Tedaj so se odprla vrata in vstopilo je lepo 16letno dekle. Ferjan je kar zazijal, sam sebi ni mogel verjeti.

Deklica je prijazno pozdravila, pristopila in brez zadrege vprašala gosta, česa želi.

»Francka, ali si ti Francka?« je spravil Ferjan sunkoma iz sebe.

»Seveda sem, gospod, zakaj me pa to vprašate?«

»Francka, saj ni mogoče, blede se mi.« je dejal Ferjan in si obrisal od hoje znojno čelo. Potem se je spomnil, da je minulo že kakih 16 let kar ni bil v teh krajih. Deklica, ki stoji pred njim je pač komaj toliko stara.

»Francka, ali si ti Francka? Da, da. Francka si, ampak ne Škarjeva, čeprav si ji podobna kakor jajce jajcu.«

»Tako se je pisala moja mati, preden je bila omožena,« odvrne dekle.

»Tvoja mati, da tvoja mati, Francka! Kje je pa ona zdaj, ali je tukaj,« jo vpraša Ferjan.

»Da, da, tukaj je. Takoj jo pokličem,« odvrne deklica, hiti iz gostilne ter pove materi v kuhinji, da sedi v gostilni gosposki človek, ki je tako nekako čuden in želi govoriti z njo.

Gospodinja, vdova Franca, čvrsta 35letna kmetica, čedne prikupljive zunanosti in še vedno brlika ženska, odide takoj v sobo, kjer zagleda Ferjana.

Ferjan sedi zamišljen za mizo. Ko zagleda krčmarico, jo zvedavo pogleda, lice se mu zjasni in prijazno deje:

»Da, da, tale Francka bo menda tista, prava!«

»Ne poznam vas, gospod, oprostite!« odvrne domačinka in ga gleda.

»Ne poznaš me, Francka? Že nad 15 let je minulo, ko je živel v temle mestecu uradnik Ferjan, ali se ga še spominjaš?«

»Ferjan«, vdova zardi. »Pa ne mislite Jožeta, seveda, oh, ali sem slepa, saj ste vendar vi... ti si Jože! Pozdravljen!«

Krčmarica ponudi Ferjanu roko, ki jo ta stisne, sede poleg njega, mu jame pripovedovati in ga spraševati.

Ferjan kmalu zve, da se je Francka leto dni po njegovem odhodu poročila. Dobila je sitnega ljubosumnega dedca, ki ji je očital, da je imela že s Ferjanom razmerje, čeprav je bila vedno poštena. Molčala je in trpela, vedela je, da ne more biti drugače. Kako rada bi se bila poročila s Ferjanom, pa je nasprotnoval oče. Svojemu možu je darovala dete, hčerko Francko, katero je Ferjan zamenjal z materjo. Mož je kot 45letnik moral v vojsko, kjer je padel.

»Padel je. Nisem ga posebno ljubila, vendar mi je bilo hudo za njim; bil je dober mož in pošten človek, čeprav je bil siten,« je zaključila vdova.

»Pa si izberi drugega,« je odvrnil Ferjan in jo pomembno pogledal.

»Kdo se meni danes za mene, vdovo zapuščenca!« je odvrnila krčmarica.

»Francka! Danes sem tako svečano vesel. Čuj me! Pred 15 leti se je pričela najina ljubezen, danes naj se nadaljuje. Dolgo časa sem živel v tujini. Jedel sem dober kruh, vendar je bil grenak, vmes ni bilo naše domače pšenice in ajde in rezala ga je tuja roka. Vrnil sem se. Svoboda domovine naju združila. Tujina mi ni mogla dati onega, za čimer sem hrepenel vsa dolga leta, naj mi da domovina! Francka, postani moja žena!«

Kdaj sta Ferjan in Francka stopila pred altar, ne vem. Spominjam se, da sem pred par leti šel skozi tisti kraj in vprašal za krčmo »Pri Francki«. Ljudje so mi povedali, da je gostilna zaprta, ker se je krčmarica omožila z nekim uradnikom in nehala gostilničariti.

Gustav Strniša.

ŽENSKI VESTNIK

Pravilna reja kokoši

Vsaka razumna gospodinja ve, kako važna je v gospodinjstvu tudi reja kokoši. Koliko je to vredno, če so jajca zmerom pri hiši in jih ni treba kupovati. Poleg tega pa se dajo jajca in piščanci vedno dobro spraviti v denar. Reja kokoši se na vsak način izplača, izplača pa se tem bolj, čim pravilnejša je. Najpravilnejša je gotovo takrat, kadar je gospodinja dosegla, da z malim številom kokoši pridobiva mnogo jajc. To dosežeš le, če se držiš teh-le pravil:

1. Priskrbi si vsako leto mladih kokoši jajčaric priskrbenega dobrega plemena.

2. Ne imej kokoši-jajčaric dalje kakor dve leti, ker v tretjem letu popusti nosnost in se taka kokoš več ne izplača, ne da več dobička.

3. Obdrži za nesenje samo tiste jarčke, ki so bile izvaljene od začetka marca pa do srede maja preteklega leta, ker pozneje izvaljene kokoši v prvi zimi še ne neso, prezgodaj izvaljene pa se omaysajo šele v pozni jeseni in potem tudi vso zimo ne neso.

4. Ugotovi nosnost vsaj novembra in decembra meseca, pa tiste kokoši, ki niso v teh dveh mesecih znesle vsaj 30 jajc, kar prodaj ali zakolji, ker ne poplačajo niti hrane.

5. Skrbi, da imajo tvoje kokoši solnčen in zračen kurnik, ker le pri solcu in dobrem zraku uspevajo dobro in nanesejo mnogo jajc.

6. Dajaj kokošim-jajčaricam od avgusta do maja tudi mesnate hrane, ker zrneje in krompir ne dasta zadosti potrebnih snovi za tvorbo jajc.

7. Obvaruj kokoši in njihovo prebivališče pred golaznijo, ker ta izsesava s krvjo kokošim moč in jih oslabi, tako da potem manj neso.

8. Drži se pri krmljenju reda, krmi vedno le ob gotovih urah in snaži kurnik vedno le ob gotovem času, ker nered in zanemarjanje škoduje kokošim, zmanjšuje njihovo nosnost.

9. Skrbi, da bodo tudi kokoši imele svoj mir, vsako plašenje in vznemirjanje vpliva na njih nosnost.

10. Za prodajo izberi vedno le čista, sveža in enako velika jajca kakor tudi le lepe, mirne in čiste kokoši, ker dosežejo večjo ceno kakor slabo blago.

Glišavost

Cele noči prepeštuje reva mati bleskavega, čemerne in cmeravega otroka. Če jo vprašaš, kaj je otroku, ti potoži: »tako je podvrženo glistam, da kar smrdijo iz njega. Sem ga že namazala okrog popka z brinjevim oljem, okrog vratu nosi že cel mesec pet strokov česnja, pa nič ne pomaga. Sosede mi svetujejo, da ga namažem po sencih s žvirco. Kaj naj storim?«

Če pregledamo otroka, ugotovimo v največ primerih črevesne, pljučne katare ali kako drugo težko bolezen. »Saj vemo, zdravniki vedno trdijo, da otroci niso glišavi. Pa jih vendar vidimo!« slišim oporekati. Nihče ne taji glist, pač pa vedo zdravniki, da so primeri težke glišavosti kot bolezn same zase zelo redki. Zgodi se pa, da se gliste, ki jih ima večina otrok po par tudi v zdravem stanju, pri težkih boleznih silno razmnože, kadar prične pešati odporna moč telesa. Zato se glišavost kaj rada pridruži kakim drugim boleznim, podobno kakor se pridruži lakoti kuga.

Kako pa obvarujemo otroke glišavosti? V prvem redu s snago. Ne smemo pustiti, da otrok vedno valja koščke kruha po tleh in ga žveči vsega nesnažnega. Otroku naj je petkrat na dan. Pred jedjo mu omij roke! Ne puščaj otrok v pretesni bratovščini s psi in mačkami, ki niso nikaka primerna igrača za otroke. Ne le gliste, temveč tudi trakulje prenašajo psi in mačke. Da je temu tako, vidimo jasno, ker niso dojenčki nikoli glišavi, kar nam pa tudi kaže, da ne dela glišavosti mleko, kakor trdi nevedne matere. Edino s povečano snago se obvarujemo glišavosti.

Če pa so se res razpasle gliste, kar najlaže opazimo razen v iztrebkih tudi v lesku oči pri razširjeni zenici — otrok gleda kakor punčka (igračka) s porcelanastimi očmi — se moremo poslužiti zdravil.

Najenostavnejše zdravilo je mleko, v katerem se je kuhalo par strokov česna ali četrt srednje čebule. Tako mleko prežene sigurno vse gliste. Lahko damo otroku tudi tistega semena proti glistam (burmštupe), ki ga dobimo v lekarnah, ali par kolačkov proti glistam. Vendar pa mora slediti za vsemi temi sredstvi kako odvajalno sredstvo: grenka sol, ricinus (1 žlička) itd. Zgodi se namreč lahko, da povzročijo sredstva proti glistam, posebno kolački, težka zastrupljenja, če leže predolgo v črevih. Zdravljenje je po enem tednu ponoviti, ker se dotlej že izležejo iz preostalih jajčkov nove gliste.

Opustiti pa je vse mazanje in tudi česen je na vratu brez pomena. Najstrožje je grajati mazanje z izcedkom iz pipe ali žvirco, ker je bilo zaradi te nespameti že toliko hudih zastrupljenj in celo smrtnih primerov. Znano je namreč, da

par kapelj žvirce umori v par minutah psa. Koža otrokova je pa silno nežna in lahko vsrka toliko količino nikotina, da otrok umre.

Če ti otrok zbolí, pokliči zdravnika, kakor hitro ne odpraviš resničnih ali dozdavnih glist v enem dnevu. Njega poslušaj in ne svojih neukih sosed. Zapomni si pa dobro: Snaga je najboljšo sredstvo proti gljivosti. K.

Za kuhinjo

Goveja bržola s kislim zeljem. Vzemi pol kile govedine (bržole, Rošbraten) in pol kile kislega zelja. V kozico deni dve žlici masti in zarumeni eno zrezano čebulo. Ko se je čebula zarumenila, deni na mast stolčeno in posoljeno bržolo, ki jo lepo rjavo zapeči na obeh plath. Med tem si pa že prej segrej eno manjšo kozico, v katero potem predeni meso iz kože, ko je pečeno, in dodaj tudi žlico soka. Kozico postavi nato kraj štedilnika, da ostane vroča. V prvo kozo pa stresi na ostali sok pol kile kislega zelja, ki si ga že prej skuhal v loncu in odcedila. Zelje duši (tenstaj) na soku še pet minut. V skodelici pa zmešaj dve žlici kisle smetane z žličico moke in zakuhaj to k zelju. Ko je še deset minut vrelo, je zelje gotovo. Zelje ne sme biti redko, ampak bolj gosto. Nato stresi zelje v skledo in nanj položi pečeno bržolo, ostali sok pa zlij po mesu in zelju. Zraven daš lahko na mizo zmečkan krompir, krušne cmoke ali pa žgance.

Rezanci s šunko. Napravi navadne široke rezance (nudne), jih skuhaj v slanem kropu, odcedi na rešetku in polij z mrzlo vodo. V kozi razbela dve žlici masti, na vročo mast pa stresi rezance. Na deski sesekljaj četrt kile kuhane šunke (ali pa druge prekajene svinjine), stresi na rezance, dobro zmešaj, da se meso povsod enako razdeli, duši pet minut, nakar daj na mizo. K tej jedi, ki je primerna za večerjo, daj solato ali pa krompir v jesihu in olju, kadar ni solate.

Krušni cmoki s šunko. Šest žemelj zreži na male kocke. Če so žemlje že več dni stare, potem vzemi malo manj kot pol litra mleka, če so žemlje sveže, pa zadostuje četrt litra mleka. V mleko ubij dve jajci, dobro zmešaj in polij po žemljah, pa večkrat premešaj, da se kocke enako namoči. Nato sesekljaj četrt kile surove ali pa kuhane šunke (ali sploh prekajene svinjine) prav na drobno. V kozi razbela pol žlice masti in zarumeni pol glavice drobno zrezane čebule. Ko je čebula že malo rumenkasta, stresi še šunko na mast, malo premešaj in postavi na stran, da se malo shladi. Ko je še mlačno, pa stresi k namočenim žemljam, nalahko zmešaj in dodaj malo več kot četrt kile moke ter dobro zmešaj. Nato napravi srednje velike cmoke in jih kuhaj dvajset minut v slanem kropu. Kuhane cmoke poberi v skledo in jih zabeli z mastjo, v kateri si zarumenila krušne drobtine. K cmokom daj na mizo kislo zelje ali pa kislo repo.

Potica z rozinami. V skledo stresi pol kile moke, deset dek moke si pa pripravi na krožnik, da boš imela za gnetenje. K moki dodaj v skledo 22 dek surovega masla, ki ga dobro z dlanimi premešaj, da ne ostanejo kepice. Nato

pridene dva rumenjaka, dve žlici kisle smetane, eno deko soli, šest dek sladkorja, šest žlic mlačnega mleka in pa vzhajani kvas iz dveh in pol deke kvasca (germa), ki si ga že prej pripravila. Vse to urno zgneti v testo z ostalo moko, ki si jo djala na krožnik, in gneti kakih dvajset minut, da postane testo lepo gladko. Potem deni testo na desko, ga zvaljaj in zloži skupaj kakor masleno testo (Butterteig), trikrat zaporedoma. Ko je zadnjikrat zvaljano in skupaj zloženo, ga položi na s prtičem pogrnjeno desko, ga pokrij z gorko skledo in ga pusti tako dve do tri ure vzhajati. Medtem pa pripravi nađev; to je: Mešaj pol ure 14 dek sladkorja, 2 rumenjaka, 2 žlici topljene ali sladke smetane, zavitek vanilijinega sladkorja in sneg enega beljaka; to vse narahlo premešaj. Ko je testo vželo, ga razvaljaj za nožev hrbet na debelo, pomaži z nađevom, potresi 30 dek opranih in z dvema žlicama ruma poškropljenih rozin, pol drobno zrezane limonine lupine in eno veliko pest krušnih drobtin. Testo ob kraju, kjer ga začneš zavijati, obreži in zavij trdo skupaj, ga položi v pomazan model in postavi na mlačen prostor, da vzhaja eno do dve uri. Potico namaži z jajcem in jo peci v srednje vroči pečici eno dobro uro.

Rožičeva potica s kakaom. V lonček deni tri deke kvasca (germa), žličico sladkorja in štiri žlice mlačnega mleka, vskledo pa deni pol litra toplega mleka, tri deke sladkorja, pet dek masla ali masti, žličico soli in sedemdeset dek moke. Vse to nekoliko premešaj, pa dodaj iz lončka vzhajani kvas in en rumenjak. To vse s kuhalnico dobro zmešaj in stepaj četr ure. Potresi potem testo z moko, pokrij s prtičem in postavi na gorko, da vziđe. Vzhajano testo stresi na z moko potresen prt in zvaljaj za mezinac na debelo ter namaži s temle nađevom: Nastrgaj četrt kile rožičev, ki si jim odstranila pečke, in stresi rožiče v četrt litra vrelega mleka, dodaj dve kavni žlici kakaoa, eno žlico sladkorja, eno žlico smetane in od pomaranče drobno zrezan olupke. Ko si testo s tem nađevom namazala, ga potresi še s pestjo krušnih drobtin. Testo zvij precej na tesno in ga položi v pomazan model. V modelu ga potlači z roko in prebodi na več mestih z nožem, da ne bo potica luknjasta. Model postavi na toplo, da testo vzhaja, nakar ga pomaži z jajcem in peci v precej vroči pečici dobro uro. Ta potica je precej velika, če pa hočeš imeti več takih potic, tedaj vzemi dvojno ali trojno mero, kakor pač hočeš.

Šarkelj. Mešaj 12 dek surovega masla, 12 dek stolčenega sladkorja, dva rumenjaka in eno celo jajce 10 minut. Nato dodaj 56 dek moke, tri desetinke litra mlačnega mleka in dve deki vzhajane kvasca (germa). Ta kvas si že prej pripravi v skodelici, in sicer iz treh žlic mlačnega mleka, žlice moke, žlice sladkorja in dveh dek germa. Potem testo malo osoli, vse nalahko zmešaj in stepaj četr ure, nakar pridene malo naribane limonine lupine in eno pest opranih rozin, pa stepaj še par minut. Nato stresi stepeno testo v dobro pomazano pekačo ali model, ki ima na sredi cev, in postavi na gorko, da vziđe, nakar ga pomaži z raztepenim jajcem in peci v srednje vroči pečici tričetrt ure.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Zaljubljen par v snegu

Lukovica, marca.

Stoji tam gora Limbarska,
pod njo zelena tratca...

V podnožju daleč poznane Limbarske gore, tam, kjer se pričenja zgodovinski Črni graben, se je letošnjega februarja zgodila zanimiva ljubzenska zgodba, ki bi se bila skoro žalostno končala.

Nekje na moravški strani romarske gore stoji preprosta hišica, kjer životari živahna Marička v najlepših letih. Poleti je na gori prijetno: stezice so ovite z zelenjem in vriskanje fantov se čarobno razlega po bregovitem pobočju. Strašna letošnja zima pa je zaprla pota in steze z velikanskimi zameti in odrezala Maričko od sveta.

Dekle se je dolgočasilo v zakurjeni sobici in jezilo na ledeno burjo, ki je tulila okrog hiše. Kako prijetni so bili lanski zimski večeri! Iz bližnjih in daljnih vasi so prihajali fantje s harmoniko, vsak večer so peli in plesali. Res so se včasih tudi sprickali, a Marička je znala izreči lepo besedo in družba se je pomirila. Letos pa ni nobenega pravega obiska.

«Pa da tudi njega ni!» je tugovala v svojem dolgočasu. Otožno je pogledala v dolino proti Črnemu grabnu na samotno vasico, kjer je ob kraju čepela Poldetova domačija.

«Aha, že vem, tista Primčeva Meta!» se je nenadoma domislila. «Že zopet ga lovi. Bomo videli, kdaj ga bo dobila!»

Ogrnila se je z veliko ruto ter se odpravila v dolino. S seboj je vzela steklenico žganja, ki ga je nakuhala v jeseni. Z njim bo ogrela nezvestemu Poldetu ohlajeno ljubezen.

Pot v dolino je bila vsa zasnežena in zametena. Le sem in tja se je še poznala kaka stopinja lovcev, ki so stikali za divjačino. Do pasu je Marička gazila sneg, včasih je kar izginila v zametu, a se je srečno prikopala na površje. Ob enem se je borila s hudo burjo, ki jo je zanašala, ustavljala in podirala.

Po vztrajnem prizadevanju je končno prilezla v dolino. Prav pod vzhajajočo gričo v Črnem grabnu je zagledala pred sabo možaka, ki ji je kobacal nasproti. «Polde!» ga je spoznala in on ji je zaklical: «Marička, k tebi sem se namenil!»

«Pa šele danes?» ga je prijala. «Ali si me že popolnoma pozabil?»

Polde ji je navedel celo vrsto razlogov svoje odsotnosti in dokazov neomajane zvestobe. Dekle se je pomirilo, pregrnilo je ruto na sneg, kamor sta sedla in načela steklenico. Pričela sta živahno kramljati; besede so topile občutke, njune ustnice so se spajale v vročem poljubovanju. V tesnem objemu nista čutila ledene sape, dočim je prazna steklenica primrznila k snegu.

Po naključju je prišel mimo sosed ter se je začudeno ustavil. «Hudimana, Polde, Marička!» ju je poklical, a nista se zganila. Brž in nesel in zapazil, da sta že skoro oledela; tudi dihanja ni mogel ugotoviti. Začel je klicati, da se je

čulo v bližnjo hišo, odkoder so prispeli z nosilnico ter ju naložili. Šele po dolgotrajnem drgnjenju se jim je posrečilo, spraviti ju k zavesti.

Ko sta se zavedla, se nista mogla prav domisliti, kaj se je zgodilo. Sram ju je bilo pred hudomušnimi sosedi, ki so se jima muzali po prestani nevarnosti. Nasmejali in našalili so se za več let.

Pismo iz Prekmurja

Napad z lovsko puško. — Zmrznjeno truplo najdeno po dveh tednih.

Črensovci, 5. marca

V noči od 25. na 26. februarja je nekdo ustrelil z lovsko puško v sobo učiteljice Frančiške Poljančeve v Gornjem Lakošu pri Dolnji Lendavi. V sobi so se takrat nahajali gospodična Poljančeva, neka njena prijateljica in dva gospoda. Ranjen k sreči ni bil nihče.

Orožništvo je takoj podvzelo zasledovanje storilca ter kot osumljenca aretiralo 23letnega divjega lovca Aladarja Vaša iz Gaberja, pri katerem so v hlačnem žepu našli eno še po smodniku smrdečo istreljeno patrono. Motiv dejanja se dosedaj še ni mogel dognati, vendar pa je upanje, da bo zadeva v kratkem pojasnjena.

V občini Mala Polana v srezu Dolnja Lendava je v noči od 12. na 13. februarja zmrznil v snegu 28letni berač Štefan Cvetko iz Velike Polane. Siromak je na dan pred smrtjo po Mali Polani beračil, a ko se je vračal proti domu, je zaradi slabosti v visokem snegu opešal in tam zmrznil. Ker je po noči snežilo, ga je zakril padajoči sneg, tako da so nesrečnika našli šele 14 dni po smrti. Pokojnik je bil poznan zaradi svoje šaljivosti širom Prekmurja.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Vpliv kave in čaja na človeško telo

Stari ljudje še pomnijo čase, ko sta prišla kava in čaj prav redko na mizo. Danes pa igrata v našem življenju zelo važno vlogo, saj je postala zlasti kava tako rekoč ljudska hrana, tako da si prav težko predstavljamo življenje brez nje. Zato ne bo odveč, če se nekoliko seznanimo s to hrano in si damo pred vsem odgovor na vprašanje, kako vplivata kava in čaj na naše zdravje in koliko redilnih snovi vsebujeta; potem bomo znali oceniti njiju vrednost za naše življenje.

Kavo uživamo za zajutrek, večkrat tudi za večerjo, nekateri ljudje jo pijejo po kosilu in večerji, nekaterim pa je ob vsaki priliki dobrodošla. Po mestih je uživanje kave že jako staro, na kmete pa je prišla ta navada pred dobrimi dvajsetimi, tridesetimi leti. Uživanje kave je torej danes jako splošno. Pijemo jo vsi, a vendar kava ni tako nedolžna pijača kot bi človek sodil.

Vprašajmo, kaj pravi o kavi moderno zdravilstvo, kaj pravi o njej nauk o hranilih! Vsakdo izmed nas ve, kako vpliva kava po kosilu. Nekako dobro nam dé; pravimo, da se nam prileže. Nepoučeni ljudje pravijo, da pospešuje prebavo, a videli bomo, da je to mišljenje čisto napačno. Po jedi si len in zaspan, nič kaj se ti ne ljubi. Kaj je temu vzrok. Po jedi, ko prebavlja, potrebuje črevo več krvi in žile v črevesju so razširjene; zato vidimo pri slabokrvnih, da jim postanejo lica bledejša, ker dobi koža manj krvi. Zato po jedi nismo duševno sveži, možgani dobe manj krvi. Tudi naše telo ni tako krepko, kajti iz mišičevja je šel del krvi v črevesne žile.

To je torej vzrok lenosti in zaspanosti po jedi, ko so prebavni organi najbolj zaposleni. Zdej nam je jasno, kakšen vpliv mora imeti po jedi zaužita kava. Misli nam postanejo prožnejše, duh živahnejši, telo izgubi ono zaspanost, ki jo povzroča prebava.

Znano je, da se s črno kavo ubranimo po noči zaspanca, tudi, da nekateri ljudje po zaužitju črni kavi ne morejo spati. Iz teh primerov vidimo, da kava prav močno vpliva na človeško telo. Na-

stane pa uprašanje, ali so ti vplivi koristni ali škodljivi? Tudi na to vprašanje bomo prav lahko odgovorili, če se bomo malo pobavili z učinki zaužite kave.

Kava vsebuje razne snovi, nekatere te snovi dajejo žgani kavi njen prijetni duh, drugi del pa ji daje znani poživljajoči vpliv, o katerem smo prej govorili; glavna snov tega dela je neki strup, ki mu pravimo kofein. Kofein pa ima le prava zrnata kava; zato le ta vpliva na način, kot smo ga opisali. Razni kavni nadomestki nimajo tega vpliva.

Kofein je jako zamotano sestavljena snov. Zato se tu ne bomo dalje bavili z njegovim bistvom, opisali bomo le njegov učinek na človeško telo, da bomo znali po njem presojati, kdaj in v koliko nam more biti uživanje kave koristno, oziroma škodljivo.

Glavna lastnost kofeina je ta, da krči žile v trebušni votlini in na ta način zviša krvni pritisk; zato nam po zaužitju kavi srce močnejše deluje. Odtod oživljajoča moč pri bolnikih, ki jim srce ne deluje več dovolj močno. Iz tega dejstva pa sledi kvarne posledice kofeina. Zgoraj smo rekli, da potrebujejo črevesne žile po jedi več krvi; zato pa jih z uživanjem kave ne smemo krčiti in jim tako odvzemati potrebne krvi. Če smo torej po črni kavi, ki smo jo použili po kosilu, živahnejši tako duševno kot telesno, gre to na račun naše prebave, ki smo jo na ta način nekoliko zavili. Zato ni prav, če se po kosilu poživljamo s kavo, kajti s tem trpi naše prehranjevanje in posledica je dostikrat, da človek, ki pije dosti kave, hujša.

Druga lastnost kofeina je, da naganja srce k močnejšemu delu. Če storimo to večkrat in v izdani meri, je naravno, da mora to vplivati kvarno na srce, ki polagoma oslabi in zbolí.

Kofein dalje draži živce. Kofein je strup, zato moramo biti z njim jako previdni.

Ko smo si ogledali učinke kave, oziroma kofeina, bomo zdaj lahko izrekli sodbo o koristnosti in škodljivosti te nam vsem tako priljubljene pijače. Kot okrepčilo nam kava prav dobro služi, če jo pijemo v majhnih množinah. Kava pa, zlasti črna, ki jo pijemo redno vsak dan, nam je škodljiva in prav nič koristna. To velja pred vsem za črno kavo. Za belo kavo velja vse to seveda v veliko manjši meri.

Če je že za odrasle kava škodljiva, je za otroke vsekakor strup. Otrok bi smel piti kvečjemu le prav mlečno kavo.

Kar smo povedali o kavi, vse to velja skoraj v enaki meri tudi za pravi čaj, ki ima v sebi podobne snovi, ki vplivajo na telo prav tako kakor kava.

ZANIMIVOSTI

× **Ženska noga je zelo draga.** Nedavno se je pred pariškim sodiščem vršila zanimiva razprava proti nekemu zdravniku, ki je pri neprevidni operaciji zakrivil, da je tožiteljica, neka ugledna dama, izgubila nogo. Zdravnik se je namreč bavil z lepotnimi operacijami, to se pravi, da je znal spretno odstranjevati lepotne nedostatke telesa. Sredi Pariza je imel svoj zavod, ki mu je donášal velike dohodke. Toda pri operaciji noge omenjene madame ni imel sreče in je napravil dražestno in zdravo nogo lepote željne dam. Radi neprevidnega in brezvestnega ravnanja ga je sodišče obsodilo na 200.000 frankov odškodnine, ki jo je prejela lepa dama za odrezano nogo.

× **Katastrofa na Madeiri.** Na severni strani otoka Madeire, na katerem je bival kakor znano zadnji avstrijski cesar Karel, se je v bližini mesta St. Vincent utrgal velik del goratega obrežja in se s številnimi vaškimi bivališči vred pogreznil v morje. Nad sto ljudi je našlo smrt v morskih globinah.

× **Zemski plaz zasul naselbino.** Iz Sangesurja v Armeniji javljajo, da se je nad neko vasjo utrgal zemski plaz ter zasul celo naselbino. Mnogo ljudi je mrtvih.

× **Smrt v pasji koči.** 65 let stari pomožni delavec Ignacij Wallner na Dunaju je bil čudak.

Bil je dober delavec, kadar je hotel. Neki podjetnik mu je ponujal stalno službo z dobro plačo, brezplačnim stanovanjem in vso oskrbo, če bi hotel nastopiti pri njem. Toda Wallner ponudbe ni sprejel, rajši je postopal in se preživljal s priložnostnim delom. Tudi pri svoji hčeri ni hotel stanovati, temveč si je v bližini Dunaja zbil majhno kočico iz desk, komaj zadostno za velikega psa, v kateri je prenočeval. Hči mu je prinašala vsak dan hrano na določeno mesto, ne da bi ga videla. Ker je opazila v zadnjem času, da je hrana nedotaknjena, je šla pogledat v njegovo kolibo in ga je našla mrtvega.

× **Samomor kvartopirca.** Te dni je izginil iz Debrecina sodni eksekutor Koloman Zuna. Možno je poneveril okrog 100.000 pengov, ki jih je izterjal kot sodni eksekutor. Ker je svojemu namestniku izjavil, da gre za ljubavno afero, so mislili, da je pobegnil s kako žensko. Čez nekaj dni se je pa zglasil v nekem budimpeštanskem hotelu blizu zapadnega kolodvora eleganten gospod, ki je hotel imeti sobo. Vrtar je spoznal v njem Zuno, za katerim je policija izdala tiralico. Njegova fotografija je bila objavljena v vseh listih. Zato je vrtar obvestil policijo in kmalu je prišel v hotel detektiv. Ko je detektiv potrkal na vrata Zunove sobe, je zadonel iz sobe strel, in ko so vrata vlomili, so našli Zuno s prestreljenimi prsi na postelji. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je pa kmalu umrl. Zuna je bil strasten kvartopirec. Zaigral je svojo mesečno plačo v znesku 200 pengov že prve dni v mesecu, in ker ni imel več denarja, je segel po državnem denarju.

× **Podivjana vzgojiteljica.** V bavarskem deželnem zboru je te dni socialistični poslanec Ammon razkril umazano afero. V vzgojevališču Maria Quell so se odigravali grozni prizori, ki jih je z otroki uprizarjala voditeljica dr. Kipellova. Ta je gojence in deco v najnežnejših letih mučila na nečloveški način in se naslajala ob njihovih mukah. Poslanec je v deželnem zboru izjavil, da je otroke v starosti od treh do petih let tako pretepala, da so morali nekatere prepeljati v bolnico, eden pa je celo poškodbam podlegel. Sadistična trpinčenja so se v zavodu dogajala vsak dan. Otroci so bili tepeni za vsako malenkost, včasih so stradali po cele dneve. Tako je podivjana voditeljica nekega dečka stlačila v vrečo, ki jo je zadržila in otroka zaprla v mrzlo, temno sobo. Nato ga je ščipala, da bi mislil, da ga grizejo podgane. Otrok je postal od strahu božjasten. Nekega drugega dečka je z verigo priklenila k vodovodu in pustila nanj kapati vodo. Zdravstvene razmere so bile v zavodu naravnost sramotne. Dr. Kipellovo je priporočal za vodstvo zavoda sam njen brat kardinal Faulhaber. Zanimivo je, da katoliški listi početje sadistične vzgojiteljice odločno zanikajo in naglašajo, da gre zgolj za zlobna natolcevanja. Poslanec Ammon je izjavil, da lahko s pričami dokaže verodostojnost svojih trditvev.

× **Samomor v žrelu ognjenika.** Nedavno sta prispela v mesto Kuruzava na Japonskem dva gospoda z dvema damama in se naselila v hotelu, kjer so se zaljubljenca prijavila kot zakonci. Eden je trdil, da je inženjer, drugi je pa hotel biti zdravnik. Kmalu po prihodu so napravili dozdevni zakonci izlet k žrelu ognjenika Asamajame, odkoder se niso več vrnila. Pač pa je prišel v mesto Anglež, ki je ves prestrašen pripevedoval, da je od daleč videl, kako sta prišla na rob žrela dva moška z dvema damama in kako so se vsi štirje slekli in izginili v dimu, ki se je valil iz ognjenika. Ko je veter dim odpihal, ni bilo o izletnikih ne duha ne sluha. Anglež se je napotil na kraj, kjer so malo prej stali izletniki. Našel je samo njihove obleke, kar je pričalo, da so vsi štirje skočili v ognjenik in našli grozno smrt v žareči lavi. Iz mesta so takoj poslali pomožno ekspedicijo, toda vse iskanje je bilo zaman. Samomorilci niso zapustili ničesar, kar bi pripomoglo k ugotovitvi njihovih imen. Zanimivo je, da ognjenik Asamajama že davno mika samomorilce. Lani je skočilo v žrelo tega ognjenika osem samomorilcev, med njimi šest žensk. Po zadnjem primeru strašnega samomora je pot na ognjenik zastražena in policija nikomur ne dovoli dostopa do žrela.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Nesporazum.

Gašper stoji v tramvaju, ko mu nenadoma stopi neki pijanec na kurje oko. Ves ogorčen se Gašper obrne proti sprevedniku in reče: »Gospod sprevednik, ali ni zabranjen vstop pijancev v tramvaj?«

»Prav za prav,« odgovori sprevednik, »sicer pa, če boste sedeli in se zadržali mirno, ne bo nihče ničesar opazil...«

Jezdec.

Jezdec pade s konja. Poleg stoječi pasant gleda in reče: »Gospod meni bi se kaj takega ne zgodilo.«

»Ali menite, da znate Vi bolje jahati?« ugovarja jezdec.

»To ne, toda jaz bi sploh ne sedel na konja,« reče pasant.

Ni ji še dovolj.

Mati in hčerka. Obe vdovi.

»Dete moje, želela bi, da se kaj skoro spet omožiš.«

»Hvala, mama, dovolj mi je zakona.«

»Toda meni ga še ni dovolj!«

Ne more pozabiti.

Tonček je v šoli nenadoma začel bridko plakati.

»Kaj pa se ti je pripetilo, Tonček?« ga je sočutno vprašal učitelj.

»Spomnil sem se, da me je Mihec predvčerajšnjim udaril...«

Dosledna.

»Koliko ste stari, milostljiva?«

»Trideset let.«

»Saj ste mi že pred dvema letoma dejali, da ste toliko stari.«

»Ker nisem takšna, da bi govorila zdaj eno zdaj drugo...«

Pošteno ime.

Sodnik: »Obtoženi ste, da ste izvršili veliko sleparstvo. Razen tega ste nastopali tudi pod napačnim imenom.«

Obtoženec: »Seveda sem moral nastopati pod napačnim imenom, ker svojega poštenega imena nisem hotel oblatiti...«

Kočljivo vprašanje.

Anka je dama, stara nekaj čez štirideset. Pa je imela opravka pri sodišču.

Sodnik: »Koliko ste stari, gospodična?«

Anka (malo pomišlja in potem hitro reče): »Točno trideset!«

Sodnik: »Celzija ali Reomirja?«

Listnica uredništva

Muta. Od vseh strani prihajajo poročila, ki odsvetujejo Holandijo, ker je tam sedaj že preveč delavstva. Nasvet, ki ga Vam moremo dati, je edino: Ne hodite v Holandijo!

Boštanj ob Savi. Dopis je žaljiv in tožljiv, zato ne spada v list!

Preloka. Zadeva gotovo ni lepa, če je resnična. Žal, da odgovornosti ne moremo prevzeti, ker so se že pregostokrat izkazale take vesti za neresnične ali le deloma resnične.

Precetinci. Smešnice vedno dobro došle. Pesnice take vsebine ne priobčujemo!

Žetale. Kolikor soglaša z zakonom, bo objavljeno.

Klobuke

v najrazličnejših najnovejših barvah

in oblikah v bogati

izbiri nudi

Jos. Pok nasl. M. Bogataj

klobučar

Ljubljana, Stari trg šte. 14.

Sprejema o se tudi vsa popravila.

Cene nizke.

„Pri nas
je prijetno,“

pravi mlada gospa Mica. „Nikdar ne razburjam svojega moža z velikim pranjem in čiščenjem, vse to gre čisto mirno, ker RADION opere perilo sam v enem dopoldnevu.“

Varuje perilo!

MODROCE

vsake vrste, žimo, cvil, zofe in vse tapetniške izdelke kupite najboljše pri 96

RUDOLF SEYER
TAPETNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG ŠT. 2.

KOŽE

divjačine kupuje po najvišjih cenah
L. ROT, krznar, LJUBLJANA
MESTNI TRG 9.

Prva ljubljanska parna izdelovalnica

vseh vrst slaščic, medic in keksov
TEODOR NOVOTNY
na Friškovo

5 minut od glavnega kolodvora, prvovrstno blago, cene zmerne, razpošilja se tudi po deželi. 125

Lisičje, polšje in veveričje kože

in vseh drugih divjih živali kupuje stalno skozi vse leto
D. ZDRAV. C, trgovina usnja, LJUBLJANA
Florianska ulica šte. 9.

Slabotnim

nervoznim, ki se hitro utrudijo in postarajo.

»KALEFLUID« D. Kaleničenka ga približuje zdravilnim zborom vsega sveta že nad 28 let na milijone bolnikov, in to: zaradi krepitve in povrnitve moči za časa bolezni in po nji, odvrta hitro utrujenost, čisti kri od strupov narušene razmere materije (mokračna kislina, urati, toksini itd.), ker ekstrakt od životvorne žleze (KALEFLUID) povrača bolniku moč, prisili vsako bolezen, da preneha sama od sebe. To je neke vrste uzda, katera odvrta človeške korake od starosti in smrti (prof. Guze, Pariz).

Gospodom zdravnikom pošiljamo »KALEFLUID« brezplačno in franko zaradi poizkušanj.

Brezplačno pošljemo vsakomur podrobno literaturo s poizkušnjami profesorjev in zdravnikov pri bolnikih. Obrnite se na naslov: Beograd, Šumadijska ulica br. 33, Miloš Marković.

Zahtevajte samo pravi »KALEFLUID« D. Kaleničenka, pazite na etiketo, na kateri so označene nagrade (grand prix, velike zlate kolajne), ki jih je »KALEFLUID« dobil na razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Rimu in drugod.

»KALEFLUID« D. Kaleničenka (kapljice in ampule za vbrizgavanje) se dobe v boljših lekarnah vseh svetov: pošiljamo tudi po 119

Po vsej Sloveniji gre glas: Le »Domovina« je za nas!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. (najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglaš, dopisovanja in trgovski oglaš vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Izvrstno kuharico

v starosti od 20 do 30 let sprejemem. — Pismene ponudbe na naslov Rudolf Maurin, lesni trgovec, Čepelje št. 11, p. Nemška Loka pri Kočevju. 132

Dva valenca, kovaškega in kolarskega

kmečkih staršev, sprejme Kunstler, Ljubljana, Lepi pot št. 1. 131

Mlad obrtnik

se želi radi ženitve seznaniti s preprosto gospodično, staro 20 do 28 let. Prednost imajo šivilje. Dota posrankska stvar. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod «Obrtniki». 130

Lesena tračna žaga

na ročni in nožni pogon, krogličasti ležaji, in lesen strožnik se ugodno prodaj. — Ferdo Laznik, strojno kolarkstvo, Radeče pri Zidanem mostu. 129

Pekovskega valenca

pridnega in poštenega, takoj sprejemem. Oskrba v hiši. — Ponudbe na pekarno Jesenice 198. 128

Pohišstvo

vedno v veliki zalogi in po najugodnejših cenah pri MATIJA ANDLOVIC strojno mizarstvo, Komenskega ul. 34, Ljubljana. 99

KOŽE divjačine kupuje po najvišjih cenah
L. ROT, krznar, LJUBLJANA
MESTNI TRG 9. 126

Ceneno češko perje!
1 kg sivga opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 Din in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljate carine proste, proti povzetju. — Vzorec zastoni. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. 101
Naročila samo na **Benedikt Sachsel, Lobež št. 14** kod Pizna, Češkoslovaška
Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni

RADIOTEHNIKA

Tone Poljšak

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 5

GOSTILNIČARJI! Najboljša reklama za Vas je, če si postavite dober radioapar. Tak aparat Vam mora v naj večji jakosti prinesiti v zvočnik vse evropske postaje, ne sme imeti baterij in mora biti tak, da Vam ne morejo pregoreti žarnice. Oglejte si ga pri gornji trdki in zahtevajte ponudbe. Kompletna naprava v najboljši kakovosti 6000 Din z anteno in zvočnikom. 100

Neprijeten duh ust

je zopr. Zohje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zohje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Onili ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo, ki stane 8 Din. Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pridno samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta glas kot tiskovino (umot ne zalepti) in dobili boste brezplačno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvorica Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor 55.

Semena

vse vrste

Oblačilno blago

veliko izbiri

priporoča trgovina

122

FR. SENCAR, MALA NEDELJA in LJUTOMER.

Nakup jajc, masla, putra in vseh poljskih pridelkov.

Trte

cepljene na rip. Portals, velš-rizling, beli ranfol, silvaner, Izabela po Din 1'50 prodaja Franc Raušl, Kukova, p. Juršinci, Ptuj. 131

Pošteno kmečko dekle

vajeno domačih del in vrta, iščem za boljšo hišo na deželi. Začetna plača 200 Din. — Naslov v upravitelstvu «Domovine». 120

Poljske kože

kupuje L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 9. 134

Majhno posestvo

do pet orolov, z zidano hišo in majhnim gospodarskim poslopjem kupim. — Ponudbe na naslov Terezija Glavica, posestnica v Budini, p. Ptuj. 119

Češki semenski oves

in vsa poljska in vrtna semena nudi

124

SEVER & KOMP., LJUBLJANA, Gosposvetska c. 5.

Prima gonilna jermena

in vse mlinsko-tehnične potrebšine vedno v zaogi pri trdki **CADEŽ & BRCAR, Ljubljana, Ko'odvorska ulica 35.** 127

Pogoste primere

obolenja od prehlada je treba iskati tudi v pomankljivem negovanju telesa. Jako mišice, zdravi živali z durovim negovanjem so najboljše obrana. Tudi pri kihanju, hripavosti, vratobolu, kašlju, gripi, pri raznih živčnih ter reumatičnih bolečinah je Fellerjev Elsufuid že 32 let uporabljala na zunanji in notranji, dober prijatelj v slabih dnevih. Dobi se povsod, noizkusna steklenica 6 Din, dvo na 9 Din. Ako ga nimate, naročite ga po pošti, za vsi 62 Din, naravnost pri lekarnarju Feller, Stubica Donja, Eizatrg 360, Hrvatska. A kot čistilo sredstvo: Elsa-kroglice, 6 katič 12 Din.

GASILCI!

Motorne brizgalne

prenosne, za 400 in 600 litrov in večje za 1000 litrov vode, na dveh kolesih, dobavlja najugodnejše trdka

LAMPRET in drug

d. z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 22.

Zahtevajte ponudbe!

88

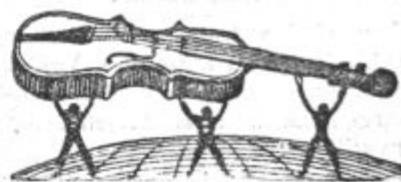
„ADLER“ avtomobili

nemški kvalitetni vozovi najnovejših konstrukcij, kakor tudi dobro ohranjeni avtomobili so na ogled pri

glavnem zastopstvu „ADLER“ avtomobilov:

Ing. C. R. LUCKMANN, Ljubljana, Ahacljeva cesta 10.

Kuhinjsko posodo in vse gospodinjske in gospodarske potrebšine nudi najceneje trdka 81
BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnico, LJUBLJANA.

Veliki ilustrovani **cenik**

dobite zastonj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorgier, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 95 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesi, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopita in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napananju goveda in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)